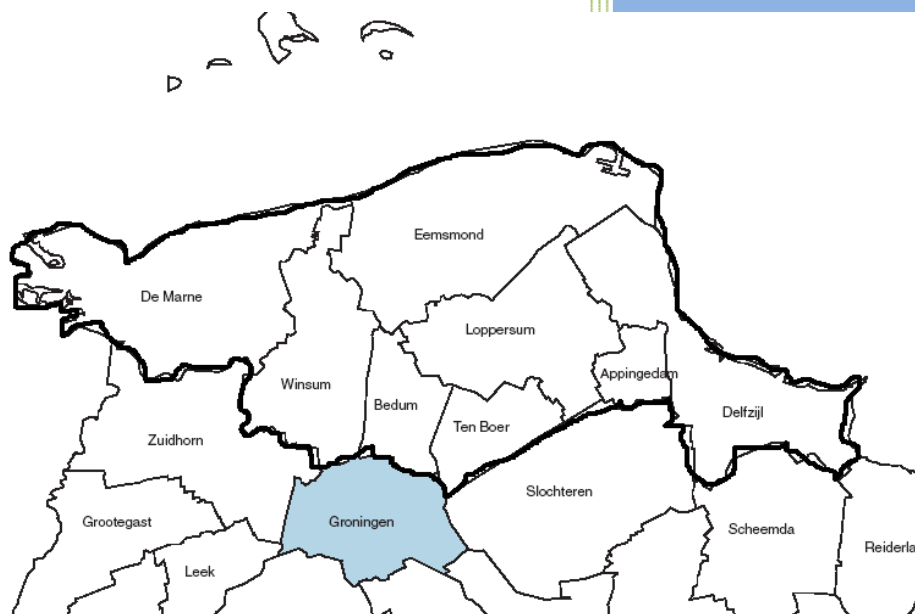

2010

Bedreigd Bestaan

Onderzoek naar officiële dorpshuizen in Noord-Groningen

Dorpshuizen die een voorbeeldfunctie hebben voor anderen

Auteurs: Zwanet Akker
Linda Breeuwsma
Marije Deuring
Marloes Elema
Brenda de Groot
Eva van der Kooi

Groningen, 12 april 2010

Bedreigd Bestaan

Onderzoek naar officiële dorpshuizen in Noord-Groningen

Dorpshuizen die een voorbeeldfunctie hebben voor anderen

Auteurs: Zwanet Akker
Linda Breeuwsma
Marije Deuring
Marloes Elema
Brenda de Groot
Eva van der Kooi

Opdrachtgever: Centrum Arbeid en Beleid
De heer J.D. Gardenier en mevrouw M. Nanninga

Instituut voor bedrijfskunde: Vastgoed en Makelaardij
Klas: VMV3L

Projectgroep: 3A
Coach: Mevrouw E. Kazemier

Groningen, 12 april 2010

Management Samenvatting

Dit onderzoek gaat over de dorpshuizen in Noord-Groningen. Onder Noord-Groningen vallen de gemeenten Appingedam, Bedum, De Marne, Delfzijl, Eemsum, Loppersum, Ten Boer en Winsum. In deze gemeenten is er een inventarisatie gedaan naar alle officiële dorpshuizen. Uit de inventarisatie is gebleken dat er 57 officiële dorpshuizen zijn in Noord-Groningen.

Voor alle 57 dorpshuizen is er een rankinglijst ingevuld. Deze rankinglijst omvat de kenmerken fysiek, sociaal en financieel. Hierbij valt te denken aan de staat van onderhoud van de gevels en kozijnen, welke activiteiten het dorpshuis organiseert, en of het dorpshuis financieel gezond is. De rankinglijst is ingevuld door de projectgroep met behulp van de beheerders. Uit deze rankinglijst zijn de tien beste dorpshuizen gekomen.

Deze dorpshuizen zijn:

Zijldijk, Dorpshuis 't Fivelhoes	62	punten
Baflo, Dorpshuis Agricola	58	punten
Garrelswaer, Dorpshuis Westerheem	58	punten
Onderdendam, Dorpshuis Zijlvestershoek	58	punten
Wirdum, Dorpshuis Wirdum	58	punten
Kruisweg, Stichting Dorpshuis Open Haard	57	punten
Zandeweer, Stichting Dorpscentrum 't Klokhoe	57	punten
Thesinge, Dorpshuis Trefpunt	56	punten
Garmerwolde, Dorpshuis De Leeuw	56	punten
Sauwerd, Dorpshuis Ubbegaheem	56	punten

Aan deze tien dorpshuizen is een bezoek gebracht om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen. Tijdens dit bezoek is er een uitgebreid gesprek geweest met de beheerders. Er is gebleken dat er weinig overeenkomsten zijn tussen de dorpshuizen. Zo zijn er dorpshuizen die alleen met vrijwilligers werken en dorpshuizen met een beheerder; elk dorpshuis is uniek.

Om te kijken welke drie dorpshuizen het beste zijn, zijn de punten per kenmerk opgeteld. Hieruit is de volgende top drie gekomen:

1. Dorpshuis 't Fivelhoes te Zijldijk;
2. Dorpshuis Wirdum te Wirdum;
3. Dorpshuis Weersterheem te Garrelswaer.

Het onderzoeksteam kwam bij het opstellen van deze top drie erachter dat zij zelf een andere top drie hadden verwacht. Dit is een top drie waarbij het persoonlijke gevoel is komen kijken.

Deze top drie is:

1. Dorpshuis Het Trefpunt te Thesinge;
2. Dorpshuis Weersterheem te Garrelswaer;
3. Dorpshuis Ubbegaheem te Sauwerd.

Het dorpshuis in Thesinge is tot het beste dorpshuis gekozen, zij hebben een voorbeeldfunctie voor de andere dorpshuizen op de kenmerken fysiek, sociaal en financieel. Het dorpshuis is reeds verbouwd en heeft een moderne uitstraling. De inwoners van Thesinge hebben gezamenlijk €90.000 opgehaald voor de renovatie van het dorpshuis, dit gaf de doorslag dat Thesinge op nummer één staat.

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoeksrapport dat deel uitmaakt van het onderzoek, Bedreigd Bestaan 2009. Wij hebben onderzoek gedaan naar de officiële dorpshuizen in Noord-Groningen. Dit onderzoek hebben wij, Zwanet Akker, Marije Deuring, Marloes Elema, Brenda de Groot en Eva van der Kooi, uitgevoerd in het kader van ons derdejaars onderzoekblok van de opleiding Vastgoed en Makelaardij. Voor Linda Breeuwsma is dit een onderdeel van haar afstuderen. Linda is vierdejaars student van de opleiding Facility Management en gaat na dit rapport verder in op de materie om succesvol af te studeren.

Ondanks een aantal tegenslagen kunnen we terug kijken op een succesvol eindresultaat. Wij vinden het een eer om met dit rapport deel uit te maken van het onderzoek Bedreigd Bestaan 2009 en kijken dan ook uit naar de uiteindelijke resultaten van het gehele onderzoek.

Bij dit onderzoek is een speciale uitgave gemaakt met daarin een overzicht van alle dorpshuizen. In deze uitgave staan alle bevindingen die wij hebben gedaan bij de dorpshuizen. De uitgave is bedoeld voor het CAB en de Vereniging Groninger Dorpen. Daarnaast is de uitgave voor iedereen die geïnteresseerd is in dorpshuizen.

Tot slot willen wij graag een aantal mensen bedanken. Dit zijn onze opdrachtgevers Jan Dirk Gardenier en Marije Nanninga van het Centrum Advies en Beleid (CAB). Onze coach Elles Kazemier voor alle feedback en steun, opdrachtgever vanuit school Olga Buiten, stagedocent Joke Terlaak Poot, docent Methoden en Technieken Wilma Wolf, docent Beleidscommunicatie Anne Wendt en docent Onderzoek in de Vastgoedpraktijk Fedde Harwig. De andere onderzoeksgroepen uit onze klas voor het geven van feedback en Vereniging Groninger Dorpen voor het verstrekken van gegevens. Zonder deze gegevens was ons onderzoek niet gelukt. Natuurlijk niet te vergeten, de beheerders van de dorpshuizen voor de fijne samenwerking. Allen bedankt!

Groningen, 12 april 2010

Zwanet Akker
Linda Breeuwsma
Marije Deuring
Marloes Elema
Brenda de Groot
Eva van der Kooi

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	6
1.1 Aanleiding tot het onderzoek	6
1.2 Situatieschets	6
1.3 Inhoudelijke oriëntatie.....	6
1.4 Onderwerpsafbakening.....	11
1.5 Doelstelling opdrachtgever en onderzoekers	11
1.6 Probleemstelling en deelvragen	12
1.7 Begripsafbakening.....	12
1.8 Verwachtingen	13
2. Onderzoeksmethode	14
2.1 Populatie, onderzoekseenheden en steekproef	14
2.2 Vraagtype	14
2.3 Onderzoeksmethode.....	14
2.4 Meetinstrument	14
2.5 Gespreksverloop	16
2.6 Analysemethoden	17
2.7 Optimalisatie validiteit en betrouwbaarheid.....	17
3. Resultaten.....	18
3.1 De dorpshuizen	18
3.2 Kenmerken	34
3.3 De tien beste dorpshuizen	45
3.4 Uitwerkingen van de tien beste dorpshuizen	46
3.5 Dorpshuis matrix.....	67
4. Conclusie, aanbevelingen en evaluatie	68
4.1 Reactie deelvragen.....	68
4.2 De top drie	68
4.3 Persoonlijke voorkeur	69
4.4 Haalbaarheid verwachtingen	70
4.5 Beleidsaanbevelingen	71
4.6 Evaluatie.....	71
Literatuurlijst.....	73
Bijlage I Uitwerking deelvragen	74
Bijlage II Rankinglijst	77
Bijlage III Punten per dorpshuis per kenmerk.....	79

1. Inleiding

Dit hoofdstuk behandelt de algemene informatie over het onderzoek. Dit is de aanleiding tot het onderzoek en de situatieschets. Daarnaast is er een inhoudelijke oriëntatie meegenomen om bekend te raken met het onderwerp. Voor het onderzoek is er voor de opdrachtgever en de onderzoekers een onderzoeksdoel opgesteld. Door middel van het beantwoorden van de probleemstelling en de deelvragen is het onderzoeksdoel behaald. Aangezien er diverse begrippen staan is er de begripsafbakening die duidelijk maakt wat het begrip inhoudt tijdens dit onderzoek. De laatste paragraaf behandelt de verwachtingen die voorafgaand aan het onderzoek zijn opgesteld.

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd voor het Centrum Arbeid en Beleid (CAB). Het CAB is een onderzoeksbureau die diverse onderzoeken doet voor bedrijven. De stichting Bedreigd Bestaan heeft het CAB gevraagd om het onderzoek van vijftig jaar geleden opnieuw uit te voeren. Dit is een onderzoek geweest naar de sociale en economische situatie in Noord-Groningen. De vraag die nu heerst is: waarom is het gebied nog niet leeggelopen ondanks de krimp?

Bij de opleiding Vastgoed en Makelaardij aan de Hanzehogeschool Groningen is de vraag neergelegd om onderzoek te doen naar de dorpshuizen in Noord-Groningen. Dit zijn de officiële dorpshuizen, maar ook de niet-officiële dorpshuizen zoals een kroeg of een jeugdsoos.

Het dorpshuis is omschreven als een openbare ruimte waar mensen en/of meerdere verenigingen bij elkaar komen om activiteiten te ondernemen. Het CAB gebruikt deze gegevens in het overkoepelende onderzoek Bedreigd Bestaan.

1.2 Situatieschets

Tijdens de eerste oriëntatie is gebleken dat het efficiënter werken is om met twee onderzoeksgroepen te werken. Er is besloten een verdeling te maken tussen officiële en niet-officiële dorpshuizen; dit onderzoeksrapport gaat in op de officiële dorpshuizen. Er is hiervoor gekozen zodat beide onderzoeksgroepen hun eigen plan kunnen trekken.

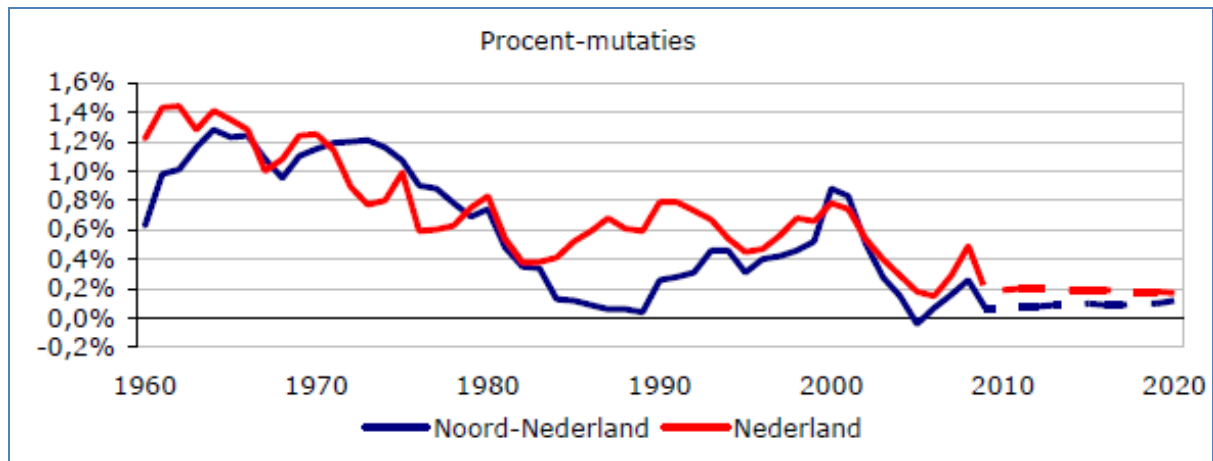
Er is al gebleken dat er in elk geval 43 officiële dorpshuizen zijn in Noord-Groningen. Deze staan allemaal vermeld op de website van Vereniging Groninger Dorpen (VGD)(Vereniging Groninger Dorpen, 2009). Na contact met VGD is gebleken dat er nog enkele officiële dorpshuizen zijn, die niet op de website van VGD staan als officieel dorpshuis. Van deze 57 dorpshuizen moet er een inventarisatie komen op het gebied van plaats, type gebouw en de bezoekers.

1.3 Inhoudelijke oriëntatie

Voorafgaand aan het onderzoek is er georiënteerd om een goed beeld te krijgen van het onderwerp. De oriëntatie is gedaan op zes verschillende onderwerpen. Deze onderwerpen zijn: het gebied, de werkgelegenheid, de voorzieningen en bereikbaarheid, de gemeentelijke visies, de verschillende soorten dorpen en dorpshuizen.

Het gebied

Noord-Groningen bestaat uit acht gemeenten, te weten: Appingedam, Bedum, Delfzijl, De Marne, Eemsum, Loppersum, Ten Boer en Winsum. Het inwoneraantal van Noord-Groningen is tegen de verwachtingen in, gegroeid. In 1960 waren er circa 74.500 inwoners, in 2009 waren dat ruim 108.000. Dat betekent dat het inwoneraantal met bijna 34.000 inwoners is gegroeid. In figuur 1.1 is te zien dat de bevolkingsgroei in Noord-Nederland lager is dan in Nederland.

Figuur 1.1: Bevolkingsgroei Noord-Nederland en Nederland

Uit tabel 1.2 en 1.3 blijkt dat er weinig verschil is tussen de migraties in 1960 en in 2006. De cijfers van beide jaren zijn in evenwicht; er komen vrijwel evenveel nieuwe mensen en er vertrekken ook vrijwel evenveel mensen (Gardenier, 2009).

Vertrek	Totaal	Naar buitenland	Naar andere gemeenten
1960	4.625	2,6%	97,4%
2006	4.246 (8,2%)	5,5%	94,5%

Tabel 1.2: Immigratiecijfers 1960 en 2006 Noord-Groningen

Vestiging	Totaal	Vanuit buitenland	Vanuit andere gemeente
1960	3.254	2,3%	97,7%
2006	3.641 (11,9%)	4,4%	95,6%

Tabel 1.3: Emigratiecijfers 1960 en 2006 Noord-Groningen

Werkgelegenheid

In vergelijking met Nederland heeft de werkgelegenheid in de provincie Groningen zich, met uitzondering van de stad Groningen, gunstig ontwikkeld. De werkgelegenheid in de provincie Groningen is tussen april 2007 en april 2008 gestegen met 3,6%, terwijl in Nederland de werkgelegenheid is gestegen met 2,4% (Provincie Groningen, 2008). Tabel 1.4 geeft een overzicht weer van de beroepsbevolking en de werkloosheid in de acht gemeenten van Noord-Groningen.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gemiddelde jaarlijkse groei (%) 2003-2008
Groningen	214.000	212.000	210.000	207.000	211.000	218.00	
% groei	-1,4	-1,2	-0,9	-1,6	1,9	3,6	0,1
Noord-Nederland	598.000	595.000	590.000	591.000	608.000	626.000	
% groei	-0,8	-0,4	-0,8	0	3	3	0,7
Nederland	7.580.000	7.548.000	7.538.000	7.598.000	7.790.000	7.976.000	
% groei	-0,1	-0,4	-0,1	0,8	2,5	2,4	0,8

Tabel 1.4: Werkgelegenheid (CAB, 2009)

Voorzieningen en bereikbaarheid

Bewoners van een gebied hebben vaak voorkeur voor een dorp met voorzieningen en een goede bereikbaarheid. De gebruikers moeten hun wensen aanpassen aan het aanbod van voorzieningen in de dorpen. Mede door de vergrijzing in Nederland zal het aantal jongeren dalen en het aantal ouderen stijgen. Dit heeft tot gevolg dat het voor enkele gebieden moeilijker is om voorzieningen op het gebied van bijvoorbeeld onderwijs, welzijn, zorg en sport in stand te houden. De gemeenten moeten proberen om de voorzieningen in de dorpen te behouden, zodat de inwoners niet vertrekken uit het gebied.

Noord-Groningen is op meerdere manieren te bereiken; namelijk met het openbaar vervoer, via de snelweg, via het water, met het vliegtuig, met de fiets en te voet.

Woningmarkt

De woningmarkt in Noord-Groningen is veelzijdig en nog steeds in ontwikkeling. De ontwikkeling is nodig om de verschillende leeftijdsgroepen te behouden en aan te trekken. Bij het ontwikkelen is er rekening gehouden met het in stand houden van het Groninger landschap (wonen en welzijn, 2009). Gemeenten moeten er in de toekomst voor zorgen dat er niet te veel leegstand komt. De gemeente Eemsmond begint in februari 2010 met een proef om 'oude' huizen te kopen om op die manier de doorstroming in de woningmarkt te verbeteren (RTV Noord, 2010).

Gemeentelijke visies

De acht gemeenten van Noord-Groningen hebben in hun visie veel overeenkomende punten. Zo willen alle gemeenten dat veel activiteiten en voorzieningen in hun gemeente blijven. Dit kan mede door het verenigingsleven te behouden en te bevorderen.

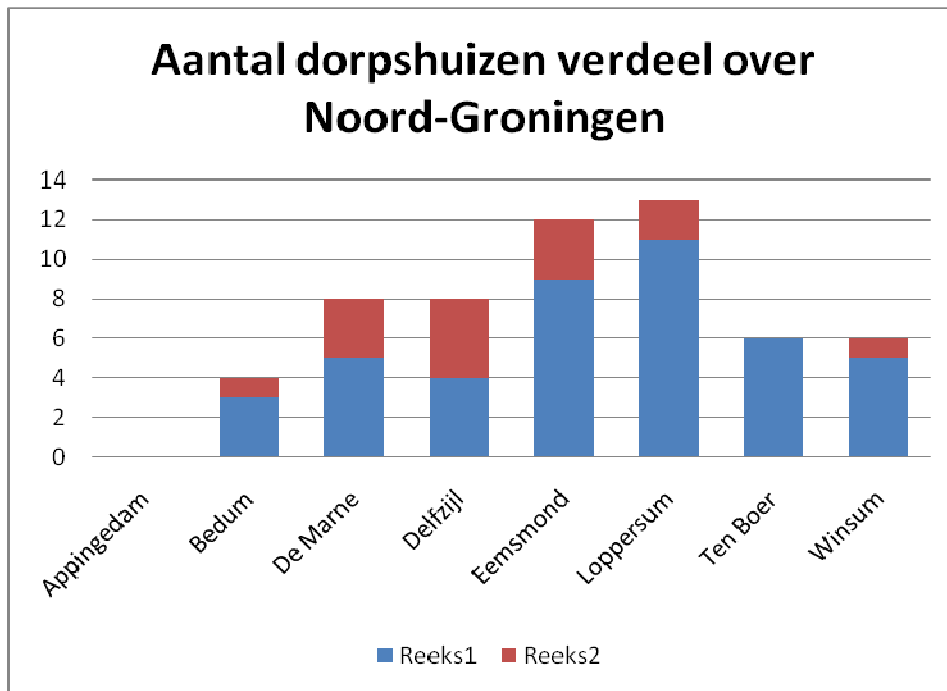
De gemeenten hebben een soortgelijke visie met betrekking op voorzieningen, activiteiten en gemeenschappelijke gebouwen. De gemeenten willen dat het dorpshuis een ontmoetingsplek is. Om de bewoners in deze behoefte te voorzien hebben de gemeenten Multi Functionele Accommodaties (MFA) voor ogen.

Verschillende soorten dorpen

Er zijn twee verschillende soorten dorpen die van belang zijn, namelijk autonome dorpen en woondorpen. Autonome dorpen zijn dorpen die kunnen voorzien in de behoeften van haar inwoners op het gebied van wonen en werken. Bij woondorpen staat het wonen centraal, de inwoners werken ergens anders. Een voorbeeld van een autonoom dorp in Noord-Groningen is Roodeschool, voorbeelden van woondorpen zijn Warffum en Winsum (Thisse Thissen en Drooglever Fortuijn, 1998). Daarentegen kan een dorp ook beide zijn, dit is afhankelijk van de beleefde binding door de bewoners (Buiten, persoonlijke communicatie, 6 april, 2010).

Dorpshuizen

Volgens de website van het VGD zijn er 43 dorpshuizen aangemerkt als officieel dorps huis. Echter is er tijdens de oriëntatie gebleken dat deze lijst niet volledig is. Door deskresearch zijn er nog veertien dorpshuizen naar voren gekomen die tot de categorie officieel dorps huis behoren. Dit brengt het totaal op 57 officiële dorpshuizen. De dorpshuizen kunnen vele functies vervullen. In Noord-Groningen komen de volgende functies het meest voor: onderdak voor verenigingen, uitvaart en sportaccommodatie.

Figuur 1.5: Aantal dorpshuizen verdeeld over Noord-Groningen

In figuur 1.5 is het aantal dorpshuizen per gemeente weergegeven; hierin staat reeks 1 voor de dorpshuizen van de lijst van VGD en reeks 2 voor de dorpshuizen die niet staan vermeldt op de lijst van VGD. De gemeente Appingedam heeft geen officiële dorpshuizen volgens VGD, buurt- en wijkcentrums vallen daar niet onder. In de overige gemeenten zijn minimaal drie dorpshuizen aanwezig.

De dorpshuizen kennen diverse knelpunten. Dit zijn de financiën, het beheer, het onderhoud en het wegblijven van bezoekers. Volgens een onderzoek van VGD uit 2007 moeten veel dorpshuizen binnen drie jaar verbouwen. Dit betekent dat veel dorpshuizen in 2010 willen, dan wel moeten verbouwen (Vereniging Groninger Dorpen, 2007).

Aangezien bepaalde doelgroepen weinig gebruik maken van de dorpshuizen, zullen in de toekomst de functies moeten veranderen. Er zijn veel dorpshuizen die extra functies aannemen om te kunnen blijven bestaan. Daarnaast bieden sommige dorpshuizen meerdere voorzieningen aan in hetzelfde pand (Knol, 2009).

Financiering dorpshuizen

De dorpshuizen moeten vaak zelf voor de financiering zorgen. De gemeenten hebben een aantal manieren waarop zij de dorpshuizen steunen; dit zijn onder andere ondersteuning in lasten/exploitatie, organisatie, incidentele bijdragen/investeringen en gemeentelijke subsidie (groot onderhoud).

Daarnaast heeft de Provincie Groningen speciale regelingen en projecten die de leefbaarheid van het platteland stimuleren. Dit zijn het Fonds Wonen, Welzijn en Zorg, de regeling Energiebesparing Dorpshuizen en Sportverenigingen en het project Loket Leve(n)de dorpen (Vereniging Groninger Dorpen, 2007).

Het Fonds Wonen, Welzijn en Zorg biedt subsidies van de provincie Groningen. Deze zijn gericht op het beter laten aansluiten van bestaande voorzieningen op het gebied van wonen en welzijn bij de behoeften van ouderen (Fondswerving Online, 2009).

De regeling Energiebesparing Dorpshuizen geeft subsidie aan dorpshuizen om tegemoet te komen in de energiekosten.

Het project Loket Leve(n)de dorpen is een subsidieregeling die dorpen ondersteuning biedt om de leefbaarheid in het dorp te versterken. Denk bijvoorbeeld aan de komst van een skatepark of het opstellen van dorpsvisies. Het project is gefinancierd door de gemeenten, Provincie Groningen en LEADER (Programma Landelijk Gebied, 2009). LEADER is een Europese subsidie regeling voor het versterken en verder ontwikkelen van de leefbaarheid en de economie op het platteland. Het Hoogeland is door de Europese Unie aangewezen als officieel LEADER-gebied (Programma Landelijk Gebied, 2009).

Daarnaast is er in Nederland het Oranje Fonds. Dit fonds is opgericht tijdens het huwelijk van Prins Willem-Alexander en Prinses Maxima. Het fonds heeft als doel om de betrokkenheid in de samenleving te versterken. Het Oranje Fonds geeft geld aan initiatieven om ervoor te zorgen dat de samenleving verbetert (Oranje Fonds, 2010).

Beheer dorpshuizen

Dorpshuizen dienen de sociale cohesie binnen een dorp te versterken. Een dorpshuis is een centraal gelegen voorziening waar iedereen welkom is. Dorpshuizen kunnen in eigendom zijn van een particuliere stichting, een vereniging of de gemeente kan eigenaar zijn van het gebouw. Maar het komt ook voor dat cafés de dorpshuisfunctie innemen, waarbij het eigendom dan particulier is. Als een dorpshuis officieel erkend is door de gemeente, hoort deze bij de 43 officiële dorpshuizen (Vereniging Groninger Dorpen, 2010).

Voor ondersteuning kunnen de dorpshuizen bij diverse organisaties en overheden terecht. VGD is een vereniging die ondersteuning biedt, die vertegenwoordigd is in de provincie Groningen. VGD kan namens de aangesloten dorpshuizen invloed uitoefenen op het provinciale overheidsbeleid. De interactieve betrokkenheid van de dorpshuizen bij de ontwikkeling van de diverse plannen is noodzakelijk. Ook probeert VGD via de belangenbehartiging bij te dragen aan betere randvoorwaarden voor de dorpshuizen, maar zij helpen ook bij andere zaken. Hierbij gaat het om activiteiten als het maken van dorpsvisies of ondernemingsplannen, het vinden van vrijwilligers, recreatie en wet- en regelgeving (VGD, 2010).

Bezoekers dorpshuizen

Het Oranje Fonds heeft onderzoek gedaan naar de bezoekersaantallen van dorpshuizen en wijkcentra in Nederland. Hieruit is gebleken dat ruim 2,6 miljoen unieke bezoekers maandelijks dorpshuizen of wijkcentra bezoeken. Andere uitkomsten van dit onderzoek zijn:

- 91% kent de weg naar het dorpshuis of wijkcentrum;
- 45% van de Nederlanders van 12 jaar en ouder heeft in 2009 een dorpshuis/wijkcentra bezocht;
- 50% van de kinderen tussen de 4 en 12 jaar bezoekt wel eens een ontmoetingsplek;
- 30% van bovengenoemde groep gaat wekelijks naar deze ontmoetingsplekken;
- Met 26% zijn de culturele activiteiten het meest bezocht;
- De grootste belangstelling ligt vooral bij de jongeren, ouderen, lager opgeleiden en in landelijke gebieden;
- Kinderen gaan vooral voor de sportieve, culturele en creatieve activiteiten;
- Gebrek aan interesse en tijd zijn de belangrijkste redenen voor het wegblijven.

Uit het onderzoek blijkt dat dorpshuizen/wijkcentra een positief beeld oproepen. Echter een kleine groep is negatief en vindt de accommodaties saai, stoffig, passief en zelfs geldverslindend (Oranjefonds, Mirjam Hooghuis 2010).

Afbakening

Het onderzoek gaat over de dorpshuizen in Noord-Groningen. Dit is een deelonderzoek van het onderzoek Bedreigd Bestaan in Noord-Groningen van het CAB Groningen.

De dorpshuizen vervullen van vroeger uit een rol in het dorp. Door de ontwikkelingen in de bevolkingssamenstelling is deze rol veranderd. Het is nu niet duidelijk wat de invloed is van de dorpshuizen in de dorpen.

In het onderzoek gaat het over de invloed van de dorpshuizen in Noord-Groningen. Daarbij staat centraal waar de dorpshuizen zich bevinden, wie de dorpshuizen bezoeken en wie tot de doelgroep behoort. Uit de resultaten van het vorige onderzoek kwam naar voren dat er een leegloop van Noord-Groningen voorspeld is. In 2010 is bekend dat Noord-Groningen goed bewoond is, zonder dat er sprake is van een leegloop. Er is wel sprake van een lagere bevolkingsgroei dan in de rest van Nederland.

Dit onderzoek resulteert in een overzicht met de activiteiten die plaatsvinden in de dorpshuizen. De verschillende verenigingen die gebruik maken van de dorpshuizen komen ook naar voren. Verder komt er een onderzoek naar de doelgroepen waar de dorpshuizen zich op richten. Deze gaan nauw samen met de inwonersgroepen die in het dorp aanwezig zijn.

1.4 Onderwerpsafbakening

Er is gekozen om een verdeling te maken tussen de officiële dorpshuizen en de niet-officiële dorpshuizen. Dit onderzoeksrapport gaat zoals gezegd alleen over de officiële dorpshuizen.

De officiële dorpshuizen zijn de dorpshuizen die staan vermeld op het overzicht van VGD. Na overleg met de opdrachtgever is ervoor gekozen om deze lijst aan te houden. Mocht de onderzoeksgroep dorpshuizen tegenkomen die niet op deze lijst staan vermeld, dan mag de onderzoeksgroep de keuze maken of deze wel of niet bij het onderzoek horen. In totaal zijn er nu 57 dorpshuizen onderzocht.

1.5 Doelstelling opdrachtgever en onderzoekers

De doelstelling van het onderzoek is inzicht te krijgen in de dorpshuizen in Noord-Groningen. Het CAB houdt een overkoepelend onderzoek naar de sociale en economische situatie in Noord-Groningen. Een klein onderdeel hiervan is de functie van dorpshuizen. Hierbij is de plaats van de dorpshuizen van belang, wie de dorpshuizen bezoeken en welke rol de dorpshuizen spelen in het dorp. Zorgen de dorpshuizen echt voor de sociale binding tussen de bewoners van het dorp? Of is dit alleen bij bepaalde doelgroepen? Want wat willen jongeren graag doen in het dorpshuis en wat willen ouderen doen in het dorpshuis?

Het doel van het onderzoek Bedreigd Bestaan is, om de stand van zaken na vijftig jaar op economisch, sociaal en cultureel gebied in Noord-Groningen opnieuw in beeld te brengen, dit doet het CAB. Het onderzoek van vijftig jaar geleden gaat opnieuw plaatsvinden. Dezelfde onderwerpen als vijftig jaar geleden komen aan bod, voorgelegd aan de huidige bewoners en de oud-bewoners. De vraag aan de bewoners is waarom zij zich in dit gebied hebben gevestigd; in het geval van de oud-bewoners is het juist de vraag waarom zij het gebied hebben verlaten.

Het onderzoekdoel beslaat een klein deel van het praktijkdoel van het CAB. Het onderzoeksdoel luidt: 'Meer inzicht krijgen in de functie van de dorpshuizen in Noord-Groningen, waarbij gelet wordt op de fysieke-, sociale- en financiële kenmerken. Is een dorpshuis succesvol of juist niet, en wat is hier de reden van?'

1.6 Probleemstelling en deelvragen

Voor dit onderzoek is een probleemstelling opgesteld. Deze geeft een beschrijving van het probleem van dit onderzoek. Na het beantwoorden van de deelvragen komt er een antwoord op de probleemstelling.

Probleemstelling:

Welke dorpshuizen in Noord-Groningen vervullen een voorbeeldfunctie voor wat betreft hun fysieke, sociale en financiële kenmerken?

Deelvragen:

1. Wat zijn de fysieke kenmerken van het dorpshuis?
 - Hoe is de omgeving van het dorpshuis?
 - Wat is de staat van onderhoud aan de buitenzijde van het dorpshuis?
 - Wat is het bouwjaar van het dorpshuis?
 - Betreft het een gebouw met een monumentale status?
 - Is het dorpshuis recentelijk verbouwd of heeft het (ver)bouwplannen?
2. Wat zijn de sociale kenmerken van het dorpshuis?
 - Wie bezoeken de dorpshuizen in Noord-Groningen?
 - Welke activiteiten bieden de dorpshuizen aan?
 - In hoeverre maken verenigingen gebruik van het dorpshuis?
 - Welke doelgroepen wil het dorpshuis aantrekken?
3. Wat zijn de financiële kenmerken van het dorpshuis?
 - Welke subsidies krijgen de dorpshuizen toegekend?
 - Aan welke criteria moet een dorpshuis voldoen om geregistreerd te zijn bij VGD?
 - Hoe worden de financiën geregeld?
 - Hoe is de financiële situatie van het dorpshuis?
4. Wat zijn de meest succesvolle dorpshuizen?
 - Wat zijn de tien meest succesvolle dorpshuizen?

1.7 Begripsafbakening

Onderstaand zijn de begrippen, die in dit onderzoeksrapport naar voren komen, nader toegelicht. Dit is de opvatting die de onderzoeksgroep gebruikt heeft tijdens het onderzoek.

Bezoekers:	Bewoners uit het dorp of omliggende dorpen die in het dorpshuis komen.
Doelgroepen:	Een groep mensen die tijdens een onderzoek in het oog worden gehouden.
Functie van gebouw:	Op welke wijze wordt het gebouw gebruikt.
Fysieke kenmerken:	De kenmerken van het dorpshuis, zoals het bouwjaar, de staat van onderhoud de reden waarvoor het gebouw is neergezet en of het monumentaal pand is.
Jong volwassenen:	De leeftijdsgroep tussen de 18 en ongeveer 27 jaar.
Monumentaal gebouw:	Een gebouw dat op de lijst van monumentenzorg van de gemeente staat.
Multifunctionele accommodatie:	Een gebouw bestaande uit afzonderlijke ruimten die gebruikt kunnen worden door verschillende partijen, zoals een dokter of speelzaal.

Nieuwe inwoners:	Inwoners die korter dan vijf jaar in het dorp wonen.
Officiële dorpshuizen:	Een dorphuis is een openbare ruimte in een dorp waar diverse doelgroepen gebruik van maken.
Oude inwoners:	Inwoners die langer dan vijf jaar in het dorp wonen. Deze mensen zijn hier vaak al geboren en getogen.
Ouderen:	De leeftijdsgroep tussen de 45 en 65 jaar.
Rankinglijst:	Overzicht waarin verschillende aspecten worden onderzocht, waaraan punten worden toegekend, wat leidt tot een overzicht van de beste dorpshuizen.
Senioren:	De leeftijdsgroep vanaf 65+
Sociale kenmerken:	De kenmerken van het dorpshuis, zoals de bezoekers die er komen en de voorzieningen die het dorpshuis aanbiedt.
Type gebouw:	De vorm en soort van een bepaald gebouw.
Volwassenen:	De leeftijdsgroep tussen de 25 en 45 jaar.
Voorzieningen:	Faciliteiten waar bewoners in een dorp gebruik van kunnen maken, bijvoorbeeld: supermarkt, scholen, geneesmiddelenverstrekking.

1.8 Verwachtingen

Tijdens de oriëntatie zijn er verschillende bronnen geraadpleegd. Hier zijn resultaten uitgekomen en enkele verwachtingen. Vijftig jaar geleden (1959) is het onderzoek Bedreigd Bestaan al uitgevoerd. De verwachting tijdens het onderzoek van vijftig jaar geleden was dat de bevolkingsopbouw in het gebied sterk zou afnemen. Gebleken is dat dit niet is gebeurd en dat de bevolkingsaantallen op een gelijk niveau blijven. Het herhalen van het onderzoek zal duidelijkheid geven in de huidige situatie. Daarbij komt een onderzoek naar de te verwachten krimp in relatie met de dorpshuizen. De verwachting is dat de krimp niet zal toenemen, maar dat een dorpshuis en de andere voorzieningen in een dorp ervoor zorgen dat het dorp niet in een isolement raakt. Hierbij is het belangrijk dat het beheer van dorpshuizen en voorzieningen goed is en dat er een groot aanbod van activiteiten aanwezig is. Onderstaande verwachtingen zijn tijdens de oriëntatie naar voren gekomen:

- Dat personen (onder andere beheerders) zeer bereid zijn om mee te werken aan het onderzoek;
- Het onderzoek een ruime inventarisatie over de dorpshuizen naar voren brengt;
- Dat er dorpshuizen zijn die hoog, maar ook die laag scoren. Daar bij kijkend naar de fysieke, sociale en financiële factoren;
- Dat het duidelijk is wat de reden is waarom sommige dorpshuizen goed scoren op de ranking;
- De resultaten zorgen voor een inzichtelijk overzicht per dorpshuis; inzake de bezoekers, de activiteiten en de verenigingen die er gebruik van maken;
- Dat Multifunctionele Accommodaties hoger scoren in de rankinglijst. Hierbij is het belangrijk dat dit wel een officieel dorpshuis is. Vaak bieden dorpshuizen meerdere functies aan in het dorpshuis; dit betekent niet dat het een Multifunctionele Accommodatie is.

2. Onderzoeksmethode

Dit hoofdstuk beschrijft de onderzoeksmethode die is gebruikt tijdens het onderzoek. De paragrafen behandelen de populatie, onderzoeksmethode en de steekproef, het vraagtype en de onderzoeksmethode. Ook komen het meetinstrument en de analysemethode aan bod. De laatste paragraaf beschrijft de optimalisatie van de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek.

2.1 Populatie, onderzoekseenheden en steekproef

Het onderzoek heeft betrekking op de acht gemeenten van Noord-Groningen, dit zijn: Appingedam, Bedum, De Marne, Delfzijl, Eemsmond, Loppersum, Ten Boer en Winsum. In deze acht gemeenten staan in totaal 57 officiële dorpshuizen, welke de basis voor het onderzoek vormen.

Er komt een interview met alle beheerders van de dorpshuizen. Dit om een duidelijk beeld te krijgen van het dorpshuis, en dan met name over de activiteiten, het gebouw en de bezoekers.

Het onderzoek sluit geen enkel dorpshuis uit, alle dorpshuizen en hun beheerders zijn onderzocht.

2.2 Vraagtype

De probleemstelling: 'Welke dorpshuizen in Noord-Groningen vervullen een voorbeeldfunctie voor wat betreft hun fysieke, sociale en financiële kenmerken?' geeft aan dat de deelvragen beschrijvend zullen zijn.

Bij het vraagtype beschrijvend gaat het om het in grote lijnen beschrijven van de dorpshuizen.

Voorbeelden van vragen die hierbij kunnen horen zijn; hoe ziet het gebouw eruit? Wat is de functie van het gebouw? Welke activiteiten zijn er georganiseerd voor de gebruikers?

2.3 Onderzoeksmethode

Voor de beantwoording van de probleemstelling is gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksmethode. De opdrachtgever heeft al kwantitatief onderzoek gedaan en wil nu een kwalitatief onderzoek zien.

Het onderzoek bevat deskresearch en daarnaast gesprekken met beheerders, gemeenten en andere belangenverenigingen.

Er is per deelvraag bepaald voor welke manier van onderzoeken is gekozen. Deze staan vermeld in bijlage I.

2.4 Meetinstrument

Het meetinstrument voor dit onderzoek is verdeeld in drie types. Dit zijn een observatie, een inventarisatie en een ranking; deze zijn in de onderstaande paragraaf uitgewerkt.

Observatie

Vooraf aan de inventarisatie van de dorpshuizen zal eerst een rondrit door het gebied plaatsvinden. Veel informatie die nodig is voor de inventarisatie zal uit deskresearch naar voren moeten komen. Zo ontstaat een duidelijk beeld, vanuit dit beeld kunnen gesprekken met de beheerders van de dorpshuizen volgen.

Deze gesprekken kunnen zowel telefonisch als tijdens het bezoek aan de dorpshuizen plaatsvinden.

Tijdens deze observatie zijn de volgende kenmerken van belang:

- Bouwjaar en bouwstijl;
- Functie;
- Locatie;
- Capaciteit;
- Welke verenigingen zijn er actief?
- Welke activiteiten vinden er plaats.

Inventarisatie

Voor een juiste inventarisatie van de dorpshuizen in het gebied zijn verschillende stukken reeds beschikbaar bij bijvoorbeeld de beheerders van de dorpshuizen, VGD en gemeenten. Te denken valt aan jaarverslagen en activiteitenlijsten.

Er is gekozen om alle 57 dorpshuizen in het gebied te bezoeken. Een inventarisatie van de dorpshuizen is in dit onderzoek van belang. Daarom is ervoor gekozen om de bezoeken niet op een selecte steekproef te baseren, maar om alle officiële dorpshuizen in het gebied te bezoeken. Dit past in het tijdsbestek dat voor dit onderzoek gepland staat. Omdat het een groot aantal dorpshuizen betreft is het geen diepgaand onderzoek, maar slechts een inventarisatie.

De onderzoeksmethode bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is het inventariseren van de dorpshuizen. Het tweede gedeelte bestaat uit het 'ranken' van de dorpshuizen.

Het is voor het CAB belangrijk om een beeld te krijgen van alle dorpshuizen in Noord-Groningen. Er komt een inventarisatie van alle dorpshuizen. Hierbij is gekeken naar de financiële, sociale en fysieke situatie bij elk dorpshuis. Bijna alle antwoorden op de vragen zijn beantwoord door middel van deskresearch. Een enkele vraag is beantwoord door middel van een interview. Pas als deze resultaten bekend zijn kan het ranken van de dorpshuizen gebeuren.

Ranking

Het ranken van de dorpshuizen gebeurt nadat de inventarisatie is gedaan. Er zijn een aantal criteria waarop de dorpshuizen zijn gerankt. Er zijn rankinglijsten op drie gebieden; te weten sociaal, fysiek en financieel. Aan de hand van beoordelingscriteria zal elk dorpshuis een puntenaantal toegewezen krijgen. Het totaal aantal punten is beslissend voor de ranking. Heeft een dorpshuis veel punten dan betekent dat dit dorpshuis succesvol is. Heeft een dorpshuis weinig punten toebedeeld gekregen dan zal het een lagere plaats innemen in de ranking lijst.

Verdiepingsslag

De tien dorpshuizen die het beste scoren bij de ranking krijgen een tweede bezoek. Er komt een tweede vragenlijst met meer inhoudelijke vragen over het dorpshuis. Hier komt een top drie van beste dorpshuizen uit. Door het tweede onderzoek komt ook gelijk de bevestiging of deze dorpshuizen ook echt zo goed zijn als tijdens de ranking is gebleken.

De vragen aan de dorpshuizen gaan over algemene punten, het beheer en de bezoekers. Het zijn voornamelijk vragen voor de beheerder en verder zijn het punten die waargenomen zijn. Indien er bezoekers aanwezig zijn, dan zijn er voor hun ook vragen. Deze vragen gaan voornamelijk verder in op de fysieke en sociale kenmerken van het dorpshuis.

De algemene vragen gaan over de sfeer, de indeling, de ligging in het dorp en nog een aantal punten. Deze punten zijn van belang om een goed beeld te krijgen van het gehele dorpshuis. De sfeer van het dorpshuis zorgt ervoor dat bezoekers zich er prettig voelen. Tijdens de oriëntatierit is al opgemerkt dat veel dorpshuizen dichtbij de kerk liggen, en dus vaak in het centrum van het dorp.

De vragen aan de beheerder gaan over de manier van beheren; dus wie dit doen, waarom het op deze manier gaat en wat de stichting betekend voor het dorpshuis. Daarnaast gaat het over de beheerder zelf, wat is zijn/haar ervaring en missen ze nog iets in het dorpshuis? Op deze manier komt er een goed beeld van het beheer van het dorpshuis. Er zijn veel stichtingen die het dorpshuis beheren, is dat de beste manier of is particulier bezit beter? Hierover zijn tijdens de ranking enkele vragen over gesteld. Vaaks vertelde de beheerder hier wel iets over, zodat het van de meeste dorpshuizen al wel bekend is.

Als er bezoekers aanwezig zijn tijdens het bezoek kunnen zij de vragen over de bezoekers beantwoorden. Indien er geen bezoekers aanwezig zijn, kan de beheerder deze eventueel

beantwoorden. Hierbij gaat het om de reden waarom de bezoekers in het dorps huis komen. Wat trekt ze aan in het dorps huis?

De vragen die bij het tweede bezoek aan bod komen zijn:

Algemeen

- Wat voor sfeer straalt het dorps huis uit? (geur, uiterlijk, meubilair ed.)
- Wat is de indeling van het dorps huis?
- Wat is de maximale capaciteit?
- Is er een tapvergunning aanwezig?
- Wat kun je allemaal krijgen in het dorps huis, qua eten en drinken?
- Wat is de ligging van het dorps huis in het dorp?
- Is er een AED aanwezig?

Beheer

- Wie beheert het dorps huis?
- Waarom wordt het dorps huis op deze manier beheerd?
- Wat doet de stichting voor het dorps huis?
- Welke inkomsten heeft het dorps huis?
- Wat zijn de ervaringen van de beheerders met hoe het dorps huis nu wordt beheerd?
- Is er iets wat de beheerder mist in het dorps huis? Wat zou hij/zij ander willen?

Bezoekers

- Wat vinden de bezoekers van het dorps huis?
- Waarvoor komen de bezoekers in het dorps huis?
- Welke dorps huizen trekken meer bezoekers?

2.5 Gespreksverloop

De respondenten zijn telefonisch bereikt. In het eerste gesprek is een vragenlijst doorgenomen met de beheerders. Nadat de top tien bekend was, zijn de desbetreffende beheerders opnieuw gebeld om vervolgens een afspraak te maken. In de tien dorps huizen zijn interviews gehouden met de beheerders. Zes van deze gesprekken zijn gehouden met vier onderzoekers, de overige gesprekken zijn gehouden met drie onderzoekers. Één van de onderzoekers is bij alle dorps huizen langs geweest. Alle onderzoekers hadden een taak bij het bezoek, zo was er één iemand notulist, één iemand interviewer, één iemand fotograaf en één iemand observeerder.

De telefonische gesprekken verliepen soms moeizaam. Sommige beheerders wilden niet meewerken aan het onderzoek. Verder zijn er drie dorps huizen die op geen enkele manier bereikbaar waren. Voor deze dorps huizen zijn verschillende telefoonnummers gebruikt, is gezocht via internet en andere bronnen naar een contactpersoon. Natuurlijk waren er ook beheerders die wel mee wilden werken aan het onderzoek. Sommige daarvan waren zo enthousiast dat ze echt van alles vertelden.

De tweede keer telefonisch contact verliep heel voorspoedig. De dorps huizen waren zeer vereerd dat ze bij de beste tien dorps huizen zaten en een afspraak maken was geen probleem. De gesprekken op locatie verliepen plezierig. De desbetreffende beheerders waren bereid om een rondleiding te geven door het dorps huis, ze vertelden veel over het dorps huis en er was één iemand die het jaarverslag in liet zien.

2.6 Analysemethoden

De gegevens zijn na het eerste gesprek verwerkt in de rankinglijst. De vragen van de lijst zijn samengesteld door de onderzoeksgroep met behulp van de opdrachtgever en de coach. De dorpshuizen hebben per vraag punten gekregen. Na het optellen van deze punten zijn de tien beste dorpshuizen naar voren gekomen.

Voor de opdrachtgever is alle informatie belangrijk daarom zijn er per deelvraag grafieken gemaakt om te kijken wat het antwoord van de dorpshuizen is. Deze antwoorden zijn kort geanalyseerd. Hier is niet diep op ingegaan, aangezien dit niet past in het onderzoek.

Om tot de drie beste dorpshuizen te komen zijn de punten per kenmerk opgeteld. Hieruit is een top drie gekomen. Het onderzoeksteam had vooraf een andere verwachting. Daarom is er hiervan ook een top drie gemaakt.

2.7 Optimalisatie validiteit en betrouwbaarheid

Het onderzoek moet in een zekere mate betrouwbaar en valide zijn. Een onderzoek is betrouwbaar, wanneer het bij herhaling dezelfde uitkomsten oplevert. Om zeker te weten dat het onderzoek betrouwbaar is, kan een andere groep het een volgende periode onderzoeken. Een onderzoek is valide wanneer de gemeten resultaten relevant zijn voor het onderzoek. Het kan hierbij gaan om een verkeerde groep respondenten, die geen goede afspiegeling geeft van de doelgroep.

Om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te verhogen is er gebruik gemaakt van verschillende technieken. Alle rankinglijsten zijn meerdere malen ingevuld door verschillende personen. Hierdoor is er een zo objectief mogelijk beeld gecreëerd. Er is geprobeerd om alle officiële dorpshuizen in Noord-Groningen bij het onderzoek te betrekken. Nadat de beste tien dorpshuizen bekend waren, is hier een bezoek aan gebracht. Enkele vragen zijn opnieuw gesteld en er is een verdiepingsslag gemaakt. Bij dit bezoek zijn verschillende onderzoekers betrokken geweest, die ieder een eigen taak hadden tijdens het bezoek.

De validiteit is verhoogd door de steekproef in Noord-Groningen over alle officiële dorpshuizen te laten plaatsvinden. Er is niet gekozen voor een deel hiervan, omdat er een zo juist mogelijk beeld van de werkelijkheid weer te spiegelen. Onder de officiële dorpshuizen is de rankinglijst als meetinstrument gebruikt.

Het belangrijkste is dat er een beeld van het dorpshuis ontstaat en wat deze betekent voor de leefbaarheid in Noord-Groningen. Het uitgevoerde onderzoek is zoals in deze paragraaf beschreven betrouwbaar.

3. Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft alle resultaten die zijn behaald tijdens dit onderzoek. Als eerste is er een inventarisatie van alle dorpshuizen in Noord-Groningen. Van de rankinglijst is per deelvraag een grafiek gemaakt deze staan vermeld in paragraaf 3.2. Van alle dorpshuizen zijn de tien beste gekozen voor een diepgaander onderzoek. Van deze tien is een top drie dorpshuizen gekozen.

3.1 De dorpshuizen

In deze paragraaf staat per dorpshuis kort uitgelegd wat de bevindingen zijn.

Adorp - Artharpe

Rond 1900 is het dorpshuis in Adorp gebouwd. Opvallend aan dit dorpshuis is dat deze voorzien is van een sporthal. Het dorpshuis is zes tot zeven dagen per week geopend en richt zich voornamelijk op jong-volwassenen, volwassenen en ouderen. De bezoekers die hier komen zijn vooral inwoners die al langer in Adorp wonen, echter betekent dit niet dat nieuwe inwoners er niet komen. Dorpshuis Artharpe is lid van VGD en kan rondkomen van beschikbaar gestelde subsidies.

Baflo – Dorpshuis Agricola

Middenin het dorpje Baflo is het dorpshuis Agricola gevestigd. Deze is in de jaren '70 gebouwd en herbergt een bibliotheek en een consultatiebureau. Mede hierdoor is het dorpshuis zes tot zeven dagen per week geopend voor bezoekers. Dit zijn zowel inwoners die al een lange periode in het dorp wonen, als mensen die er recent naar toe verhuisd zijn. Op de begane grond is een bibliotheek gevestigd. Tevens zit er op de begane grond een grote eetzaal. Op de eerste verdieping is een vergaderzaal te vinden, welke tevens als podia kan fungeren. Naast de vergaderzaal bevindt zich nog een grote zaal. Tevens bevindt zich op beide verdiepingen een bar. Het dorpshuis is lid van VGD en verkeert in een goede financiële situatie. Het dorpshuis kan rondkomen van verenigingen, subsidies en eigen vermogen.

Bedum - Gebouw Thedema

Gebouw Thedema is een modern gebouw, daterend uit 2007. Rondom is weinig mogelijkheid tot parkeren. Het algehele beeld van de gevel en omgeving is uitstekend. De stoep is nieuw aangelegd en ziet er erg netjes uit. In het dorpshuis zijn audiovisuele middelen aanwezig waaronder een tv, computer, beamer, cd-speler en microfoon. Het dorpshuis is zes tot zeven dagen geopend en richt zich op vier doelgroepen. In het pand vestigen zich ongeveer negen verenigingen. Het dorpshuis is lid van VGD. Het dorpshuis is gefinancierd met eigen vermogen.

Borgsweer - Dorpshuis Borgsweer

Dorpshuis Borgsweer dateert uit 1600, is gevestigd in een kerk en heeft een monumentale status. De gevel en de omgeving zijn matig onderhouden. Het dorps huis richt zich op alle doelgroepen en heeft drie functies. Het dorps huis is niet lid van VGD. Wel ontvangt het dorps huis subsidie. Tevens is het dorps huis gefinancierd door verenigingen.

Den Andel - Op Streek

In de jaren '70 is het dorps huis in Den Andel gebouwd, echter ondergaat deze nu nog een grote verbouwing. Hierdoor is het beeld aan de buitenzijde nogal rommeling, maar dit belooft wel veel goeds. Het dorps huis is zes tot zeven dagen per week geopend met georganiseerde activiteiten voor jong en oud. Er zijn in Den Andel zeven verenigingen die gebruik maken van het dorps huis, waarbij de bezoekers zowel 'oude' als 'nieuwe' inwoners zijn. Het dorps huis is lid van VGD en kan rondkomen door hun eigen vermogen en de ontvangen subsidies.

Eenrum - Stichting Ons Dorpshuis

In het Groningse dorp Eenrum bevindt zich een monumentaal dorps huis, welke dateert uit 1840. Dit dorps huis heeft een goede uitstraling van de buitenkant en ziet er zeer goed onderhouden uit. Wekelijks kan men hier vier tot vijf dagen per week te gast zijn, waarnaast ook nog vele verenigingen gebruik van het dorps huis maken. Hiervan is de muziekvereniging Orpheus er een van. Het dorps huis is lid van VGD en is financieel gezond. De stichting ontvangt geen subsidies, maar krijgt een korting op de WOZ-waarde.

Eenum - De Schans

Dorpshuis De Schans is een recent onderhouden dorps huis dat in 1993 gebouwd is. Dit betekent dat het een redelijk nieuw dorps huis is. Er liggen wel stenen voor het gebouw, maar de entree is net verbouwd. Tevens is er voldoende parkeergelegenheid. Het dorps huis is voorzien van uitstekende houten kozijnen en bezit een TV en radio/CD speler. Het is één keer in de maand geopend, dan is er 'happy hour'. Op andere dagen is het dorps huis alleen geopend op afspraak. Het dorps huis organiseert activiteiten voor alle doelgroepen, zoals kaartavonden, toneelavonden, knutselmiddagen en schaatsfestiviteiten.

De kaartavonden zijn voor de ouderen, de toneelavonden voor volwassenen, de knutselmiddagen voor de kinderen en de schaatsfestiviteiten voor een ieder. Het dorps huis ontvangt subsidies van het Oranje Fonds voor de overkapping die zij willen maken voor een terras en zij ontvangen subsidies van het Lobsterplatform voor onderhoud. Er is geen jaarverslag aanwezig die door het dorps huis is gemaakt, alleen één die gemaakt is door de dorpsbelangen. Volgens mevr. Wieringa-Mulder is het dorps huis financieel gezond.

Ezinge - Schleurholtshuus

Het dorps huis Schleurholtshuus is aan de rand van Ezinge gevestigd en dateert uit 1995. De gevel en de omgeving zijn goed onderhouden. Het dorps huis is niet dagelijks geopend, maar men kan er een bezoek brengen door een afspraak met de beheerder te maken. Het aantal bezoekers varieert wekelijks van 25 tot 150 personen. Dit hangt af van de activiteiten die er plaats vinden. De bezoekers die naar het Schleurholtshuus komen zijn voornamelijk inwoners van Ezinge die hier al lange tijd wonen. Het dorps huis is lid van VGD en ontvangt subsidie voor het onderhoud van het pand. Daarnaast kan het dorps huis rondkomen van het eigen vermogen.

Farmsum - Dorps huis Aeolus

Dorps huis Aeolus dateert uit 1975 en is goed onderhouden. Het dorps huis wil graag verbouwen, maar de gemeente Delfzijl vindt dit niet nodig. Bij elk bezoek dat de bezoekers brengen aan het dorps huis betalen zij €0,75, dat naar het potje voor de inrichting gaat. Andere inkomsten komen uit de opbrengsten van de bar en huurinkomsten van verenigingen. Het dorps huis heeft twee functies, namelijk onderdak voor verenigingen en een vergaderruimte. De volgende audiovisuele middelen zijn aanwezig: tv en beamer. Het dorps huis richt zich op alle doelgroepen en is zes tot zeven dagen in de week geopend. Drie tot vier verenigingen maken gebruik van de ruimten in het dorps huis. Het dorps huis is lid van de VGD en ontvangt geen subsidie.

D'Olle Schoul Feerwerd

In de vroegere school in Feerwerd is het dorps huis d'Olle Schoul gevestigd dat dateert uit 1900. Het dorps huis straalt een redelijk onderhoud uit. Het dorps huis is zes tot zeven dagen per week open en heeft de beschikking over verschillende audiovisuele middelen. De bezoekers zijn zowel oude als nieuwe inwoners van het dorp Feerwerd. Het dorps huis is lid van VGD en ontvangt van de gemeente Winsum een subsidie voor het onderhouden van het dorps huis. Rondkomen kan het door verenigingen, maar het is in deze tijden wel erg moeilijk.

Garmerwolde – Dorps huis De Leeuw

Dit dorps huis is een goed onderhouden dorps huis dat zich aan het kanaal bevindt. Er is voldoende parkeergelegenheid en er is genoeg ruimte om fietsen te stallen. De kozijnen zijn van hout en verkeren in een goede staat. Er zijn geen verbouwplannen, maar er vinden binnenkort wel onderhoudswerkzaamheden plaats. Er zijn plannen om de ruiten van enkel glas te vervangen door dubbel glas. In het gebouw is een televisie en een radio met CD-speler aanwezig. Wekelijks komen er circa 140 bezoekers, wat inhoudt dat het dorps huis iedere avond

geopend is. Dat komt voornamelijk doordat er iedere avond verenigingen in het dorpshuis komen. De volgende verenigingen maken onder andere gebruik van het dorpshuis: kaartclub, vrouwenraad, schietclub, toneelvereniging en de schaatsclub. Het dorpshuis ontvangt geen subsidie, waardoor financiering plaats vindt door inkomsten uit verenigingen. Er is een jaarverslag aanwezig, waar volgens de beheerder in vermeld staat dat het dorpshuis financieel gezond is.

Garrelsweer – Dorpshuis Weersterheem

Dorpshuis Weersterheem is een goed onderhouden dorpshuis in het midden van Garrelsweer. Het bouwjaar is 1983, maar het is een jaar geleden geheel verbouwd. De houten kozijnen zijn van uitstekende kwaliteit. Er zijn geen audiovisuele middelen aanwezig, daar is het dorpshuis voor aan het sparen. Het dorpshuis is in ieder geval de vijf doordeweekse dagen geopend. In het weekend is het dorpshuis geopend op afspraak. Iedereen is er welkom; voor elke doelgroep zijn er activiteiten. Het dorpshuis ontvangt alleen subsidie voor projectmatig onderhoud, zoals voor de verbouwing die een jaar geleden heeft plaatsgevonden. Er is een jaarverslag aanwezig. De financiering van het dorpshuis vindt plaats door inbreng van eigen vermogen, door projectmatige subsidies, inkomsten uit verenigingen, een hypotheek en door exploitatie. Mevr. Lanenga gaf aan dat het dorpshuis financieel gezond is.

Garsthuizen - Dorpshuis 't Binhoes

Het pand van het dorpshuis was voorheen een schuur. Het oudste gedeelte is gebouwd in 1963 of 1964. Het is het eerste officiële dorpshuis van Noord-Groningen. Er zijn al de benodigde verbouwingen geweest, maar voor de toekomst staan er ook een aantal verbouwingen in de planning. Zo komt er een podium met een verdieping in de zaal en een nieuwe bar. Als dat is gerealiseerd, staan er over drie jaar nieuwe plannen klaar voor verbouwingen. Het andere gedeelte van het dorpshuis gaat dan op de schop. Het dorpshuis heeft voldoende parkeergelegenheid, maar geen speeltuin voor de kinderen.

Het dorpshuis is twee vaste dagen geopend, namelijk op de vrijdagavond en zaterdagavond. Daarnaast is het dorpshuis op afspraak open voor feesten en vergaderingen. Het dorpshuis probeert alle doelgroepen aan te trekken, dit door het organiseren van kindermiddagen en kaartavonden voor ouderen. In de wintermaanden zijn er regelmatig avonden met livemuziek, lezingen en theater avonden. Er zijn in totaal vijf verenigingen die gebruik maken van het dorpshuis.

De stichting 't Binhoes en de stichting Beheer 't Binhoes hebben eenmaal per kwartaal overleg over de gang van zaken. Dan komen ook de financiën aan bod. Op dit moment is het dorpshuis financieel gezond.

Godlinze - Dorpshuis Vinkenhorst

Het dorps huis ligt op steenworp afstand van de kerk. Het pand verkeert in een matige staat; de kozijnen zijn niet goed onderhouden. Voor een opknapbeurt is in 2009 een bedrag van 30.000 euro beschikbaar gesteld. Echter is dit bedrag gereserveerd voor het interieur van het dorps huis en niet voor de buitenzijde. Dankzij de fondsen SNS-fonds Eemsmund, Cultuurfonds RWE, Gemeente Delfzijl, Provincie Groningen en Groninger Seaports is het mogelijk om een noodzakelijke verbouwing te realiseren. Het dorps huis voorziet veelal de ouderen.

Drie á vier verenigingen maken gebruik van het dorps huis. Het dorps huis heeft meerdere functies. Voorbeelden hiervan zijn uitvaartruimte, jongerensoos en vergaderzaal.

Holwierde - Dorps huis de Heekt

Dorps huis de Heekt is gebouwd in 2000. Het dorps huis heeft vier functies; onderdak voor verenigingen, uitvaart, vergaderruimte en een toneelzaal. De Heekt is twee tot drie dagen geopend en richt zich op alle doelgroepen. Het dorps huis beschikt over een beamer en microfoon. Het dorps huis is lid van VGD en haalt zijn inkomsten uit verhuur aan verenigingen.

Huizinge - Dorps huis 't Ol Schouttje

Het pand is gebouwd in 1984 en is reeds geheel verbouwd. De eerste indruk van het pand is dat het lijkt op een school, vandaar ook de naam. De inwoners van Huizinge hebben het dorps huis gekocht en zij beheren het dorps huis gezamenlijk. Het dorps huis is drie tot vier dagen per week geopend. Op deze momenten komen vooral mensen van buitenaf die komen vergaderen. Het dorps huis is dan ook gefinancierd door middel van eigen vermogen. Van de inwoners van Huizinge komen de oude en de nieuwe inwoners in het dorps huis.

Kloosterburen - Het Kronkelhoes

Het dorps huis is gebouwd in 1990. Het Kronkelhoes is gevestigd in Kloosterburen. Dit dorps huis heeft een goede uitstraling. In de voorbereiding naar en tijdens carnaval is dit de locatie waar het in Kloosterburen allemaal om draait. Voor het dorps huis komt dan ook een grote feesttent te staan om alle bezoekers onderdak te kunnen bieden. Het dorps huis is wekelijks twee tot drie dagen geopend voor zo'n 600 inwoners en richt zich op alle doelgroepen; van jong tot oud. Echter is het dorps huis niet lid van VGD. Het Kronkelhoes ontvangt geen subsidies, maar kan rondkomen van verenigingen en eigen inkomsten.

Krewerd - Dorpshuis Kredo

Het dorps huis te Krewerd is op dit moment niet aangesloten bij VGD, wel staat dit dorps huis op de lijst van VGD. Er is daarom geprobeerd om contact op te nemen met de beheerder van dit dorps huis, zodat het dorps huis kan deelnemen aan het onderzoek. Helaas is dit niet gelukt. Wel is er enige informatie beschikbaar van dit dorps huis. Het dorps huis fungeert als een ontmoetingspunt voor het kleine dorp Krewerd. Zonder enige subsidie en met behulp van vrijwilligers is het dorps huis kostendekkend geëxploiteerd. Voor grote uitgaven zoals groot onderhoud is geen budget. Het dorps huis heeft recentelijk de gemeente om geld gevraagd.

Kruisweg - Stichting Open Haard

De eerste steen van Stichting Open Haard is gelegd in 1968. Het onderhoud is uitstekend. Het dorps huis is recentelijk opgeknapt. De houten kozijnen zijn vervangen voor kunststof kozijnen en in de toekomst komt er nieuw meubilair. Daarnaast is er een isolerende en geluidsdichte scheidingswand geplaatst en zijn er nooduitgangen gecreëerd zodat ook minder valide bezoekers gemakkelijk het dorps huis kunnen betreden. Voor deze opknapbeurt is een subsidie ontvangen van €15.750. De opknapbeurt was nodig omdat het dorps huis een belangrijke sociale functie in Kruisweg heeft. Naast subsidies voor de verbouw ontvangt het dorps huis geen subsidie van fondsen. De verenigingen houden hun activiteiten en bijeenkomsten in het dorps huis, daarnaast wordt het dorps huis regelmatig verhuurd voor feesten en begrafenissen.

Leermens - Dorps huis Aig'n Heerd

Het dorps huis in Leermens doet als eerste denken aan een café. Het pand stamt uit ongeveer 1900 en heeft een vaste beheerderwoning. Het onderhoud van het pand is matig, er zijn enkele scheuren en de verf is niet overal even netjes. Verder oogt de omgeving rond het dorps huis rommelig.

Het dorps huis is in principe elke dag open, maar dan voornamelijk voor verenigingen en bijeenkomsten. Er komen per week 60-70 personen, dus elke avond ongeveer tien. De bezoekers bestaan voor 50% uit oude inwoners en 50% uit nieuwe inwoners. Qua financiën zit het dorps huis goed. De stichting houdt alles goed bij. Er zijn zes verenigingen die gebruik maken van het dorps huis, dit zijn: de toneel-, schiet-, vrouwen-, vissers-, jeugd- en kaartvereniging.

Lellens - 'T Proathoeske

Het dorps huis in Lellens is in 2009 gebouwd met behulp van subsidie van LEADER. Voorheen was het alleen een bouwkeet. Alle inwoners van het dorp hebben meegeholpen om dit voor elkaar te krijgen. Het dorps huis is er vooral als uitwijkfunctie voor de dorpsvereniging. Het is daarom maar één keer per week open. Er komen dan gemiddeld tien tot vijftien bezoekers per dag. Aangezien er weinig verloop is in het dorp, zijn het voornamelijk oude inwoners van het dorp die het dorps huis bezoeken. Naast de dorpsvereniging maakt ook de jeu de boules club gebruik van het dorps huis.

Het dorps huis is pas gebouwd en is goed onderhouden. Het dorps huis is verscholen achter de huizen en is alleen toegankelijk via een smal voetpad. Voor de kinderen is er een speeltuin aangelegd. Aangezien het dorps huis achter de huizen staat, kijkt het uit over de landerijen.

Het dorps huis bestaat nog geen jaar en heeft nog geen jaarverslag. De dorpsvereniging maakt het jaarverslag van het dorps huis; er is geen eigen jaarverslag. Er is berekend dat er ongeveer €1.000 aan vaste lasten zijn. De overige inkomsten gebruikt het dorps huis voor nieuwe investeringen.

Loppersum - Ons Dorps huis

Er is twee keer contact opgenomen met de beheerder, maar beide keren wilde hij niet meewerken, waardoor er maar een aantal gegevens van het dorps huis in het onderzoek verwerkt zijn.

Aan de hand van de foto's zijn de vragen beantwoord over het onderhoud, de kozijnen en de functies. Het is een goed onderhouden gebouw met vrijwel geen onderhoudsachterstand. De kozijnen zijn van hout en hebben een goede kwaliteit. Het dorps huis heeft vijf functies. Meer informatie is er niet naar voren gekomen.

Losdorp - Dorps huis de Bongerd

Dorps huis de Bongerd is momenteel bezig met een renovatie. Hiervoor ontvangen zij van de gemeente een projectmatige subsidie. Het dorps huis dateert uit 1968 en verkeert in goede staat. Het dorps huis is alleen open op afspraak, dit is vaak vier tot vijf dagen in de week. De andere inkomsten komen van donateurs, dit zijn de dorpsbewoners en door de opbrengsten uit het ophalen van oud papier. Vijf á zes verenigingen maken gebruik van het pand. Het dorps huis beschikt over een tv, beamer en microfoon. Het dorps huis is lid van de VGD.

Mensingeweer - Dorps huis de Meuln

Het dorps huis dateert uit het jaar 1900. Ondanks dat het pand al ruim honderd jaar oud is, is de staat van onderhoud prima en is de eerste indruk van het pand netjes, maar niet erg sfeervol. Het dorp Mensingeweer is een kleine gemeenschap en door het lage inwonersaantal zijn er weinig verenigingen actief binnen het dorp. Het dorps huis is gemiddeld één dag per week geopend maar niet voor verenigingen. Het fungeert meer als een ontmoetingsplek voor dorpsbewoners die een avond bij elkaar willen zijn om bijvoorbeeld te biljarten. Het dorps huis is gefinancierd door gemeentegeld en subsidies.

Noordwolde - Dorpshuis de Woldstee

Dorpshuis de Woldstee is gelegen nabij een kerk en is lid van de VGD. Er zijn zes parkeerplaatsen aanwezig. Het pand dateert uit 1979 en is voorzien van ventilatieroosters en ventilatiepanen. Er is licht achterstallig onderhoud aan de gevel. Het pand heeft geen monumentale status. De omgeving rondom het dorps huis is matig onderhouden. Er zijn plannen voor verbouw, maar het is nog niet bekend wanneer dit gaat gebeuren. Het dorps huis is ongeveer één dag in de week geopend en heeft vier functies, namelijk: onderdak voor verenigingen, uitvaart, vergaderruimte en inloopfunctie. De ruimten zijn op afspraak te reserveren. De financiële gegevens van De Woldstee zijn niet ter beschikking gesteld.

Oldenzijl - Dorps hoes Lutje Brussel

Dorpshuis Lutje Brussel is in circa 2005 gebouwd. De tekenclub en de biljartclub maken gebruik van het dorps huis. Het dorps huis is op zaterdagavond geopend. Het pand ziet er aantrekkelijk uit. Er is voldoende parkeergelegenheid. Het dorps huis is twee dagen per week geopend.

Onderdendam - Dorps huis Zijlvestelhoek

Dorpshuis Zijlvestelhoek is met de achterkant gelegen aan het water. Rondom het dorps huis is weinig parkeerplaats aanwezig. Het dorps huis heeft in totaal negen functies: hieronder vallen onderdak voor verenigingen, uitvaart, vergaderruimte, sportaccommodatie, inloopfunctie en peuterspeelzaal. Tevens zijn er met regelmaat evenementen, toneelstukken en verjaardagen in het dorps huis. Dit trekt niet alleen dorpsbewoners maar ook veel mensen van buiten het dorp aan. Door het houden van evenementen etc. zijn de benodigde audiovisuele middelen aanwezig. De dorps school gebruikt de gymzaal in het dorps huis voor het geven van gymlessen. Zijlvestelhoek is zes dagen per week geopend. Er staat een renovatie gepland, waardoor de hoofdingang aan het water komt met een terras. Het gebouw dateert uit 1979. Het dorps huis is een combinatie van dorps huis en kroeg. Tevens beschikt het dorps huis over een koelcel voor opbaring.

Aan de gevel is licht achterstallig onderhoud geconstateerd; de omgeving rondom het dorps huis is matig onderhouden. Het dorps huis richt zich op vier doelgroepen en zes verenigingen maken gebruik van het dorps huis. Verder is het dorps huis lid van VGD. Het grootste deel van de financiering komt voort uit de inkomsten van verenigingen.

Oosteinde - Stichting Ons Huis

Het pand is gebouwd in 1948 en heeft geen monumentale status. Aan de voorzijde van het pand is een ruime parkeergelegenheid aanwezig. Het dorps huis heeft een oude uitstraling, maar zijn wel de nodige voorzieningen aanwezig. Zo is er ruimte om de fietsen te stallen en een oprit voor mensen met een rolstoel of rollator. Er zijn voor de komende jaren geen verbouwplannen voor het dorps huis.

Het dorps huis is alleen geopend voor verenigingen, maar dit is zeker eenmaal per week. Er komen gemiddeld veertig bezoekers per week langs. De verenigingen die gebruik maken van het dorps huis zijn de zangvereniging en de toneelvereniging.

Voorheen was het dorps huis er alleen voor de Hervormde kerk, waar nu nog steeds de inkomsten vandaan komen. Verder is er eenmaal per jaar een grote rommelmarkt waarvan de opbrengsten naar het dorps huis gaan. Het dorps huis heeft een stichting die bepaald wat er gebeurt. De beheerder van het dorps huis is dhr. Vos.

Oosterwijtwerd - Dorps huis Oosterwijtwerd

Het dorps huis is op dit moment niet geopend in verband met een verbouwing. Het gaat straks Paviljoen Veldzicht heten en bevat dan een café, een afhaalcafetaria en een steakrestaurant. Er zal ook een aparte rookruimte komen. De heropening zal tussen Pasen en Pinksteren zijn. Vanaf dat moment hebben de verenigingen weer hun dorps huis (Oosterwijtwerd 2010). Er was een telefoonnummer bekend, maar dit bleek het telefoonnummer te zijn van de oude beheerders van het dorps huis. Deze beheerders hebben het telefoonnummer meegenomen naar hun nieuwe woning. Tevens stond op de deur een telefoonnummer weergegeven, maar deze bleek niet te bestaan. Hierdoor zijn er over dit dorps huis geen nadere gegevens bekend.

Oudeschip - Dorps huis Diggelschip

Dit dorps huis was niet bereikbaar. De volgende functies zijn bekend: inloopfunctie, disco, uitvaart, bruiloften en partijen en onderdak voor verenigingen. Het pand ziet er niet aantrekkelijk uit. Er is relatief veel achterstallig onderhoud aan de buitenkant en aan de achterkant staat afval.

Roodeschool - Dorpshuis Roodeschool

In 1880 is het pand gebouwd. Vlak na de Tweede Wereldoorlog is een stichting opgericht voor een kleuterschool. Later is deze stichting zich in gaan zetten voor het dorps huis. De laatste jaren zijn er veel interne en externe verbouwingen gedaan. Rond 2007 is de grote zaal aangepast. In 2009 zijn buiten herstelwerkzaamheden gedaan. De jeugdsoos wil graag op langere termijn een eigen ruimte op de zolder. De volgende clubs/verenigingen maken gebruik van het dorps huis: klaverjas- en toneelvereniging, jeugdsoos en het zangkoor. Verder in gebruik door: peuterspeelzaal en steunstee (steunpunt voor zorg en welzijn, zoals: consultatiesprekuren, computerles voor ouderen, invullen van moeilijke papieren, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) doeleinden). Andere doeleinden zijn: discoavonden, verhuur voor feesten en partijen.

Rottum - Dorps Huis Kloosterstee

Rond de Tweede Wereldoorlog was het gebouw een school. Rond 1980 heeft het gebouw de functie dorps huis gekregen. Rond 2004 is er een nieuw dak op het gebouw gekomen. Het dorps huis heeft geen website; het dorp wel. De volgende verenigingen en clubs maken gebruik van het dorps huis: toneelclub, kaartclub, kerk- en bestuursvereniging. Mensen kunnen het dorps huis huren voor feesten en partijen. Verder is er jaarlijks een toneeluitvoering. Verder heeft het dorps huis een inloopfunctie en er vinden uitvaarten en vergaderingen plaats.

Sauwerd – Dorps Huis Ubbegaheem

In Sauwerd is het dorps huis Ubbegaheem gevestigd. Deze is gebouwd in 1967 en heeft een rustige, uitnodigende uitstraling. Het dorps huis bestaat uit een grote zaal, een kleine zaal in de kelder, een bruin café met cafetaria en een vergaderzaal. Alle mogelijke audiovisuele middelen zijn hier aanwezig. Dagelijks vanaf 17.00 uur kan men hier een bezoek brengen aan het dorps huis. Er zijn zeven tot acht verenigingen die gebruik maken van het dorps huis. Het dorps huis is aangesloten bij VGD en kan rondkomen van subsidie en eigen inkomsten, zoals inkomsten uit de horeca.

Schouwerzijl - Dorps Huis Schouwerzijl

Het dorps huis is gelegen naast een kerk en heeft een sfeervol uiterlijk. Het is in 1905 gebouwd, maar de staat van onderhoud is prima. Er zijn dan ook geen verbouwplannen. Het dorps huis ontvangt geld van de gemeente De Marne en krijgt subsidie van het Prins Bernhard Cultuur Fonds. Ondanks deze giften van gemeente en het fonds moet het dorps huis alles op alles zetten om het financieel rond te kunnen krijgen. Er zijn twee tot drie verenigingen die gebruik maken van het dorps huis. Het dorps huis is gemiddeld één keer per week geopend.

Sint Annen - De Meul'n

Dit onderste gedeelte van een molen is het dorps huis van Sint Annen. Het is in 1883 gebouwd en verkeert in goede staat van onderhoud. Er is voldoende parkeergelegenheid en er is genoeg ruimte om fietsen te stallen. De houten kozijnen verkeren in uitstekende staat van onderhoud.

Voor in de toekomst zijn er geen verbouwplannen. Er zijn namelijk recentelijk een berging en terras aangebouwd.

Iedere vrijdagavond is het dorps huis vanaf 17.00 uur geopend, er is dan caféavond. In juli en augustus is het dorps huis gesloten om onderhoudswerkzaamheden uit te voeren. Op zo'n vrijdagavond komen er circa twintig bezoekers.

Het dorps huis richt zich op alle doelgroepen, doordat het activiteiten voor alle leeftijden organiseert. Vijf verenigingen maken gebruik van het dorps huis: toneelvereniging, ijsvereniging, studieclub, dorpsclub en zangvereniging. Daarnaast vinden er nog diverse tijdelijke activiteiten plaats, zoals eieren zoeken met Pasen. Het dorps huis is voorzien van een laptop met beamer, wat vooral een functie heeft tijdens vergaderingen. Het dorps huis ontvangt geen subsidie, waardoor de financiering plaatsvindt door inbreng van eigen vermogen. Er is een jaarverslag aanwezig waarin vermeld staat dat het dorps huis financieel gezond is. Volgens de beheerder is het steeds moeilijker om het dorps huis draaiende te houden, omdat de bezoekersaantallen afnemen en doordat vrijwilligers alles moeten regelen en organiseren.

Stitswerd - Dorps huis Stitswerd

Rond 1920/1930 is het gebouw gebouwd. Er is een stichting die de beheerder is van het dorps huis. De helft van het pand is verhuurd en bewoond. Er is geen CV aanwezig, maar het pand is verwarmd middels gaskachels. Het zangkoor en de dansgroep maken gebruik van het dorps huis. Tevens zijn er yogacursussen en de stichting Wierdenbelangen houdt er vergaderingen. Meestal is het dorps huis vier à vijf dagdelen geopend en is daarbij gericht op alle leeftijdsgroepen.

Ten Post - Stichting dorps huis Ten Post ('t Holt)

Het pand is rond 1960 gebouwd. De stichting dorps huis Ten Post ziet het dorps huis graag veranderen in een Multi Functionele Accommodatie, maar gemeente Ten Boer wil hier geen geld in investeren, aangezien zij het dorp te klein vindt. De volgende verenigingen en clubs maken gebruik van het gebouw: toneelvereniging, visclub, schietvereniging, tafeltennis, loopgroep, plattelandsvrouwen, voetbalvereniging en damesgym. Verder vinden er de sport/gymnastiek lessen van de basisscholen plaats en vergaderingen. Tevens is het de kantine voor de sportverenigingen.

Termunterzijl - Buurthoes Termunterzijl

Buurthoes Termunterzijl heeft een goed onderhouden gevel en omgeving. Het pand dateert uit 1982 en is gevestigd in een basisschool. Het dorps huis is één dag in de week open en opening op afspraak is mogelijk. Één tot twee verenigingen maken gebruik van het dorps huis. Het dorps huis beschikt over de benodigde audiovisuele middelen zoals tv, computer, beamer, cd speler en microfoon. Het dorps huis is niet aangesloten bij de VGD en ontvangt geen subsidie.

Thesinge – Dorps huis Trefpunt

In Thesinge is sinds 2007 het dorps huis Trefpunt gevestigd. De buitenzijde geeft een uitnodigende uitstraling en er is ook geen onderhoudsachterstand. Aan de binnenzijde is alles reeds gerenoveerd, wat opvalt ten opzichte van andere dorps huizen. Het dorps huis is zes tot zeven dagen per week geopend en richt zich op alle doelgroepen. Bij de georganiseerde activiteiten komen er zowel de oude als nieuwe inwoners. Van de verenigingen in het dorp maken er vijf tot zes gebruik van het dorps huis; daarnaast maken veel mensen en verenigingen van buiten Thesinge gebruik van het dorps huis. Het dorps huis is financieel gezond en kan zichzelf redden. Het dorps huis ontvangt geen subsidie.

Uithuizen - FNV-huis De Fakkel

Het gebouw is rond 1900 gebouwd. Dit jaar (2010) is er een inpandige verbouwing. Er komt een rolstoelvriendelijk toilet en tevens is er een verbouwing in het café. Verder moet er een nieuwe vloer in de bovenzaal. De volgende verenigingen maken gebruik van het dorps huis: visclub, duivenclub, computerclub, muziekvereniging, buurtvereniging, fanfare en watersportclub. Verder maken kids2b (kinderopvang), gehandicapten en politieke partijen gebruik van het dorps huis.

Uithuizermeeden - Dorps huis 't Bommelhoes

Het dorps huis is gebouwd in 1965. Er liggen plannen op tafel voor een interne verbouwing. Het dorps huis heeft de volgende functies: peuterspeelzaal, onderdak van verschillende verenigingen, uitvaart, vergaderingen en er is een bibliotheek in het dorps huis gevestigd.

Uithuizermeeden - Stichting Rehoboth

Stichting Rehoboth was er voorheen alleen voor de kerk en stond op het punt van ophouden. Door inzet van de beheerster is dit voorkomen. Zij heeft ervoor gezorgd dat de muziekschool nu gebruik maakt van het dorps huis. Hierdoor is het dorps huis bijna alle dagen per week open. Naast de muziekvereniging komen ook de biljartclub en de kaartvereniging in het dorps huis.

Het pand is in 1995 geheel gerenoveerd en opgeknapt. Het pand heeft nu een goede uitstraling en heeft voldoende parkeerruimte. Aangezien er vaste huurders zijn, is er geen jaarverslag aanwezig. Het dorps huis kan bestaan van de huur van de verenigingen.

Usquert - Stichting Dorpscentrum Usquert

Het bouwjaar is niet precies bekend maar is waarschijnlijk tussen 1900-1940; in 1984 is het verbouwd tot dorpscentrum. Het is de planning dat er rond eind 2010 een geheel nieuw gebouw komt. De sporthal blijft hetzelfde. De volgende clubs/verenigingen maken gebruik van het dorps huis: visserskoor, voetbalclub, muziekvereniging, muziekschool, bejaardensoos, gymvereniging, volleybalvereniging, biljartvereniging, zangvereniging, toneelvereniging en Devo (dorpskrant). Tevens is het dorps huis in gebruik voor schoolgym, dorpsbelangen, uitvaart en uitvoeringen.

Vierhuizen - Dorps huis Vierhuizen

Het dorps huis is goed onderhouden en biedt speelmogelijkheden op het plein die rondom het dorps huis gelegen is. De hoofdingang is niet toegankelijk voor invaliden. Het dorps huis richt zich op alle doelgroepen uit het dorp en biedt ruimte aan drie à vier verenigingen. Het dorps huis ontvangt geen subsidie maar ontvangt geld van verenigingen en uit georganiseerde activiteiten.

Wagenborgen - Dorps huis de Open Poort

Het dorps huis is in 1920 gebouwd en is gelegen naast een kerk, maar beschikt niet over een monumentale status. De eerste indruk van de omgeving van het dorps huis is goed. Het is gelegen aan de hoofdweg en is goed per auto bereikbaar. De perkjes rondom het dorps huis zijn goed onderhouden. Er zijn geen verbouwplannen voor het dorps huis.

Het dorps huis kan alle dorpsbewoners goed voorzien, het biedt namelijk aan vijf à zes verenigingen onderdak. Het dorps huis ontvangt geen subsidie. De inkomsten van het dorps huis zijn afkomstig uit het eigen vermogen en geld dat beschikbaar is gesteld door verenigingen. Het dorps huis biedt vooral activiteiten aan voor ouderen uit het dorp.

Warffum - Dorpshuis Pro Rege

De beheerder van het verenigingsgebouw Pro Rege vindt dat het gebouw niet onder de noemer dorps huis valt. Dit dorps huis is dus niet meegenomen in het onderzoek.

Warfhuizen - Dorpshuis de Warf

Het dorps huis te Warfhuizen is in 2008 grondig opgeknapt; daarvoor is geld beschikbaar gesteld door het Oranje Fonds. Aan het gebouw zelf is aandacht besteed, maar aan de omgeving is nog niet veel onderhoud gepleegd. Het dorps huis is gemiddeld drie dagen per week geopend en richt zich op verschillende doelgroepen zoals jongeren, jong volwassenen en ouderen. Het dorps huis biedt ruimte aan vier à vijf verenigingen uit het dorp. De financiën van het dorps huis komen uit het eigen vermogen en door planmatige subsidies bij verbouw.

Westeremden - Ons Dorps huis

Het dorps huis in Westeremden is een uitstekend onderhouden pand. Het heeft daarnaast veel parkeergelegenheid en is schoon en netjes. De kozijnen zijn van hout en van uitstekende kwaliteit. In het dorps huis zijn geen audiovisuele middelen aanwezig. In het winterseizoen is het dorps huis vaak 's avonds geopend en in het zomerseizoen alleen op afspraak. In het dorps huis komen gemiddeld zo'n zeventig bezoekers per week. De doelgroepen zijn jong volwassenen, volwassenen en ouderen. Er zijn dan ook verenigingen actief die gerelateerd zijn aan die doelgroepen. De volgende verenigingen zijn actief: zangvereniging, vrouwenvereniging, mannenvereniging, sportvereniging, ijsvereniging en een toneelvereniging. Het dorps huis heeft subsidie ontvangen van het Oranje Fonds ter waarde van €39.000 voor de verbouwing van de grote zaal. Er is een jaarverslag aanwezig. Financiering van het dorps huis vindt plaats door inbreng van eigen vermogen en door zaalhuur van de verenigingen. Volgens beheerster mevr. Van der Ploeg is het dorps huis financieel gezond.

Westernieland - Dorps huis

Het dorps huis is gebouwd in 1940 en verkeert in een goede staat. Het biedt ruimte aan ten minste acht verenigingen en is gemiddeld drie avonden per week geopend. Bezoekers van het dorps huis zijn vooral bewoners die altijd al in het dorp wonen. Het dorps huis ontvangt op dit moment geen subsidie, maar kan dit wel aanvragen in bijzondere gevallen, bijvoorbeeld bij verbouw. Op dit moment zijn er echter geen verbouwplannen aanwezig. Wel is er vorig jaar geld beschikbaar gesteld voor het vernieuwen van de vloer in de turnzaal die zich in het dorps huis bevindt.

Westerwijtwerd - Dorpshuis 't Maarhoes

't Maarhoes was voorheen een woning. De inwoners van Westerwijtwerd hebben in 1975 het huis gekocht om er vervolgens een dorps huis van te maken. Er zijn voor de komende jaren een aantal verbouwplannen; zo komt er een nieuwe keuken en een invalidentoilet.

Het dorps huis is alleen open op afspraak. Dit is voornamelijk voor de sjoelvereniging, de toneelvereniging en de vrouwenvereniging. Het is moeilijk te zeggen hoeveel bezoekers er per week komen, aangezien de verenigingen niet elke week gebruik maken van het dorps huis. Naast de verenigingen kunnen inwoners het dorps huis afhuren voor een bruiloft- of verjaardagsfeest.

Het dorps huis maakt elk jaar een jaarverslag. Het dorps huis kan bestaan van het eigen vermogen; dit komt van de huur en de verkoop van eten en drinken. Hierdoor is het dorps huis financieel gezond.

Wirdum - Dorps huis Wirdum

Dit dorps huis is een prachtige pastorie die in 1970 gebouwd is. Het is een goed onderhouden dorps huis met uitstekende houten kozijnen. Er zijn veel parkeerplaatsen en het heeft een schone en nette uitstraling. Het dorps huis is voorzien van een televisie. Er komen per week gemiddeld 220 bezoekers in het dorps huis, wat inhoudt dat het dorps huis zeven dagen per week geopend is. Voor alle leeftijden organiseert het dorps huis activiteiten, wat betekent dat er voor ieder doelgroep iets te doen is. Circa twintig verenigingen hebben onderdak in het dorps huis in Wirdum.

Een paar van deze verenigingen zijn: toneelvereniging, sjoelvereniging, kaartvereniging en een zangvereniging. Het dorps huis ontvangt één keer in de paar jaar subsidie en dit is dan voor allerlei gebeurtenissen. Er is voor het jaar 2009 wel een jaarverslag opgesteld, maar deze is door dorpsbelangen gemaakt en niet door het dorps huis. De financiering van het dorps huis vindt plaats door inbreng van het eigen vermogen en door inkomsten uit zaalhuur. Volgens de beheerder dhr. Woltman kan het dorps huis zich op financieel gebied goed redden, wat inhoudt dat het dorps huis financieel gezond is.

't Zandt - Dorps huis 't Zandt

Het dorps huis van 't Zandt is gevestigd in hetzelfde pand als de openbare bibliotheek. Het pand is gebouwd in 1963. Het dorps huis is alleen geopend op afspraak. De huidige beheerder stopt eind mei met het beheer. De stichting van het dorps huis is druk op zoek naar een nieuwe beheerder. Het is mogelijk dat die een ander beleid gaat voeren.

Er zijn geen vaste openingsdagen, waardoor het bezoekers aantal per week niet bekend is. Er zijn veel verenigingen die gebruik maken van het dorps huis, dit zijn o.a. de toneelvereniging, schietvereniging, kaartvereniging, EHBO, Nut, NBvP, Vrouwen van Nu en de Vrouwenraad. Tevens is er ruimte voor bruiloften, vergaderingen, begrafenissen en diverse evenementen.

Er is een stichting die het reilen en zeilen van het dorps huis bepaalt. Het dorps huis heeft subsidie gekregen voor de verbouwingen van 2003. Elk jaar is er een jaarverslag; hieruit blijkt dat het dorps huis bestaan kan van de huur van de verenigingen en het eigen vermogen.

Zandeweer - Stichting Dorpscentrum t' Klokhoe

Rond 1900 is het pand gebouwd. In 1980 heeft het gebouw de functie dorps huis gekregen. Het gebouw heeft eerder een schoolfunctie gehad en het gebouw is een veilinghuis geweest. In de toekomst wil men graag een jeugdhonk realiseren. De volgende verenigingen/clubs maken gebruik van het gebouw; dansles, twee toneelverenigingen, biljartclub, voetbalclub en een soos. Op zaterdag heeft het dorps huis een cafetariafunctie. Verder heeft het dorps huis een vergaderruimte en een uitvaartfunctie. Bezoekers kunnen de ruimten huren voor feesten en partijen, meestal op zondag.

Zeerijp – Dorps huis Ons Huis

In circa 1955 is dorps huis Ons Huis in Zeerijp ontstaan. Het algehele beeld van de gevel was goed, mede doordat er geen onderhoudsachterstand is. Er is voldoende parkeergelegenheid aanwezig en het terrein om de dorps huis is netjes en schoon. De kozijnen zijn van hout en in goede staat van onderhoud. Het dorps huis is in het laag- en hoogseizoen iedere vrijdagavond geopend, dan is er een caféavond. Naast deze vaste vrijdagavond is het dorps huis in het laagseizoen op afspraak geopend en in het hoogseizoen vijf middagen in de week. Het dorps huis heeft zes functies: uitvaart, sport, toneel, vergaderingen, verenigingen en toeristisch. Tevens is het dorps huis een archeologisch informatiepunt in samenwerking met de kerk. Deze functies laten zien dat het dorps huis op alle doelgroepen gericht is. Er zijn drie verenigingen actief: de badmintonvereniging, de toneelvereniging en dorpsbelangen. In het dorps huis is een beamer aanwezig voor tijdens de vergaderingen. Het dorps huis ontvangt subsidie van het Oranje Fonds en van de Rabobank. Er is een jaarlijkse vergadering, waarbij de financiële situatie een gespreksonderwerp is. Financiering van het dorps huis vindt plaats doordat de beheerder pacht betaald en door subsidies. De beheerder van het dorps huis gaf aan dat het dorps huis financieel gezond is.

Zijldijk - 't Fivelhoe

't Fivelhoe bestaat uit een oud gedeelte en een nieuw gedeelte, het oude pand is gebouwd rond 1900 en het nieuwe gedeelte is in 1974 bijgebouwd. Het is goed te zien wat het oude gedeelte is. Door het nieuwe gedeelte is er veel ruimte gecreëerd. De omgeving rond het dorps huis is goed verzorgd. Er zijn genoeg parkeerplekken aan de voorzijde en aan de overkant van de weg. Achter het dorps huis is een ruime speeltuin voor de kinderen. Er zijn voor de komende jaren geen verbouwplannen.

Het dorps huis is zes dagen per week geopend. Er komen gemiddeld tachtig bezoekers per week. De doelgroep is erg groot; het dorps huis organiseert activiteiten voor jonge kinderen, maar ook voor senioren. De bezoekers die er komen zijn de oude inwoners van het dorp maar ook van buiten het dorp komen mensen het dorps huis bezoeken. Er zijn in totaal vijftien verenigingen die gebruik maken van het dorps huis.

De beheerder huurt het pand van de stichting. Mede hierdoor en de inkomsten is het dorps huis financieel gezond. In 2009 was de omzet €6.000, dit staat vermeld in het jaarverslag.

Zuidwolde - Stichting de Kern

Stichting de Kern dateert uit 1974 en is lid van VGD. Aan het gebouw is vrijwel geen achterstallig onderhoud geconstateerd. In de omgeving zijn enkele parkeerplaatsen aanwezig. Er zijn onderhoudsplannen maar om deze te realiseren zal de gemeente subsidie moeten verstrekken. Dit zal één à twee jaar gaan duren. Tevens is het dorps huis op zoek naar een nieuwe beheerder. In het dorps huis zijn geen audiovisuele middelen aanwezig. Het dorps huis is zes tot zeven dagen per week geopend en richt zich op alle leeftijden. Tevens zijn er drie functies waar het dorps huis zich op richt: onderdak voor verenigingen, uitvaart en bruiloften en partijen. Er zijn zeven tot acht verenigingen die gebruik maken van het gebouw. De stichting haalt haar inkomsten uit de verhuur en er is een regeling voor subsidie voor energiekosten.

3.2 Kenmerken

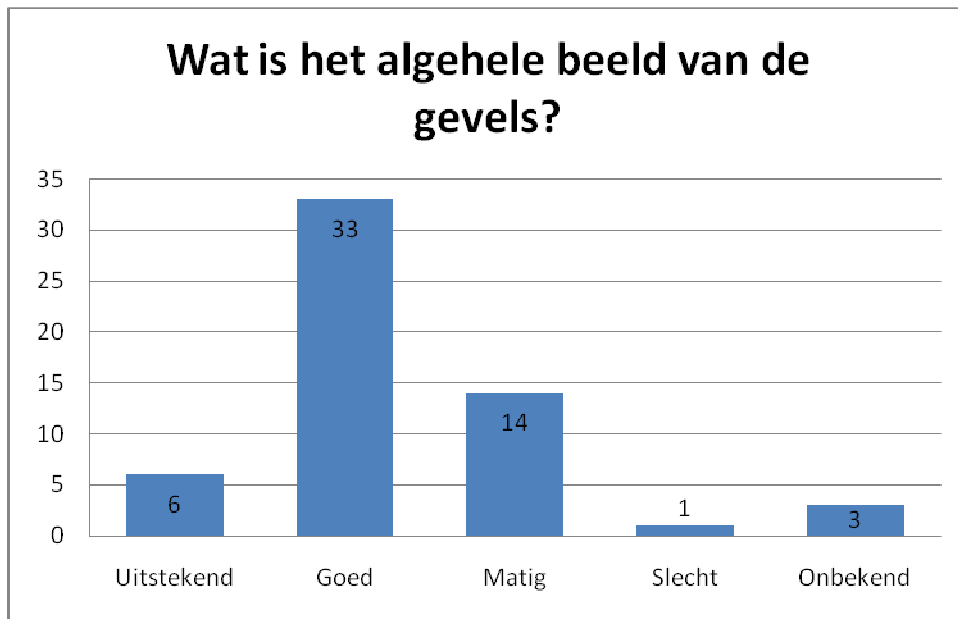
In deze paragraaf staan de grafieken en tabellen per deelvraag van de rankinglijst. Dit is gedaan om zo een goed beeld te geven van de antwoorden die zijn gegeven voor de dorps huizen.

3.2.1 Fysieke kenmerken

De fysieke kenmerken van de dorps huizen bestaan uit onder andere de gevels, het onderhoud en het bouwjaar. Alle dorps huizen zijn gerankt op deze punten. In deze paragraaf staan de uitkomsten van de ranking op de fysieke kenmerken. Bij elke vraag komt het punt 'onbekend' voor; dit komt omdat er van deze dorps huizen geen foto's zijn of dat de beheerder het niet weet.

Gevel

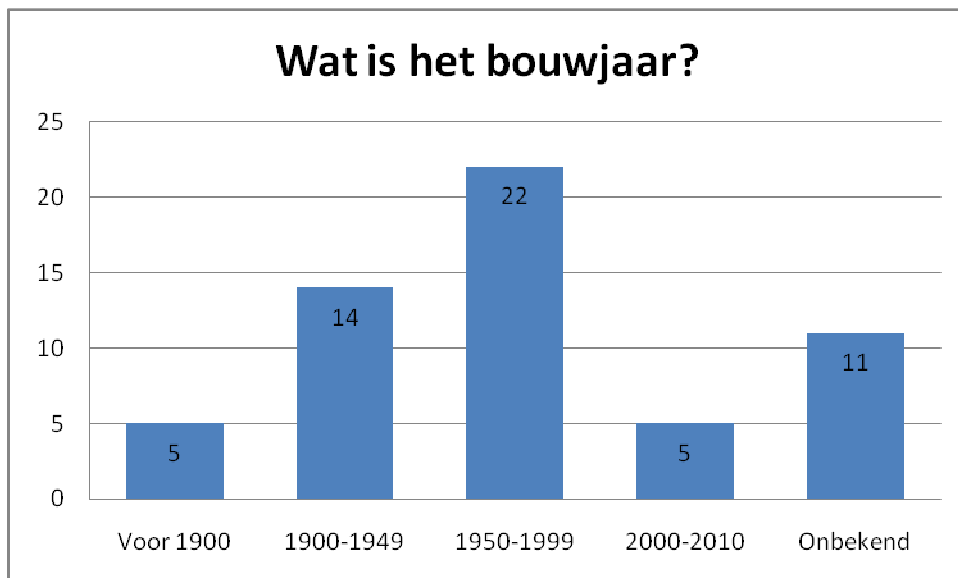
Het algehele beeld van de gevels is meestal goed. Er is één dorps huis waarvan de gevel slecht is en dat is dorps huis Ten Post. Dit pand bestaat enkel uit golfplaten met veel deuken en verkleuringen. De gevels die uitstekend scoren hebben een mooie verzorgde uitstraling; dit komt doordat het een nieuw pand is of omdat het pand net gerestaureerd is.

Figuur 3.1 Gevels

Bouwjaar

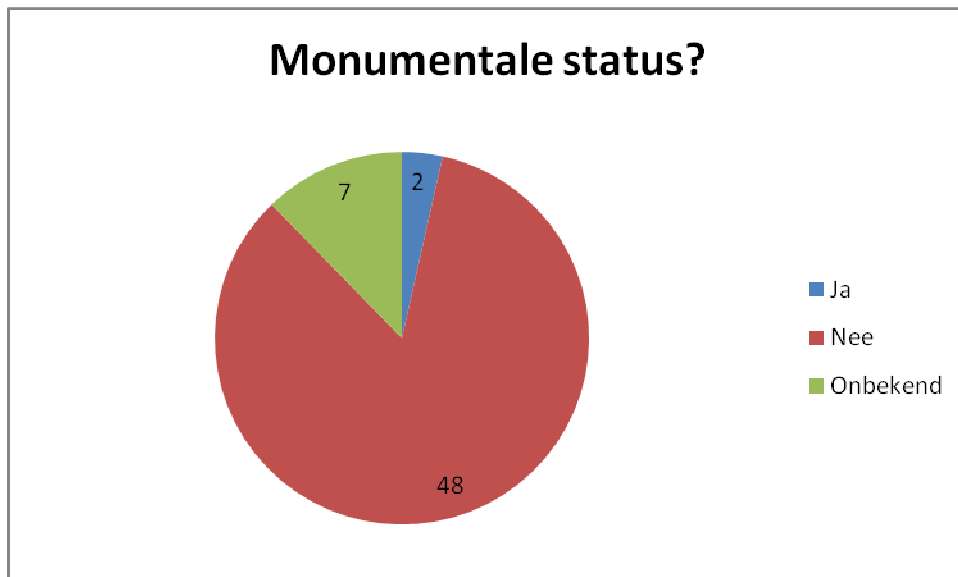
De bouwjaren van de dorpshuizen verschillen enorm. Alleen het bouwjaar 1900 komt zeven keer voor; hierbij heeft de beheerder vaak gezegd: 'zo rond 1900'. Het oudste pand stamt uit 1600, dat is dorpshuis Borgsweer, hier is wel de kanttekening dat het een kerk is. Het nieuwste pand is het Proathoeske in Lellens, deze stamt uit 2009. In de grafiek zijn de dorpshuizen onderverdeeld in categorieën. Deze zijn: voor 1800, 1900-1949, 1950-2000, 2000-2010 en onbekend. Er zijn dorpshuizen die pas later de titel dorpshuis hebben gekregen; dit zijn de dorpshuizen in Zijldijk en Westerwijtwerd.

Figuur 3.2 Bouwjaar

Monument

Van de 57 dorpshuizen die zijn bezocht, zijn er slechts twee met een monumentale status. Dit zijn de dorpshuizen in Borgsweer en Eenrum. Van zeven dorpshuizen is het niet bekend of ze een monumentale status hebben.

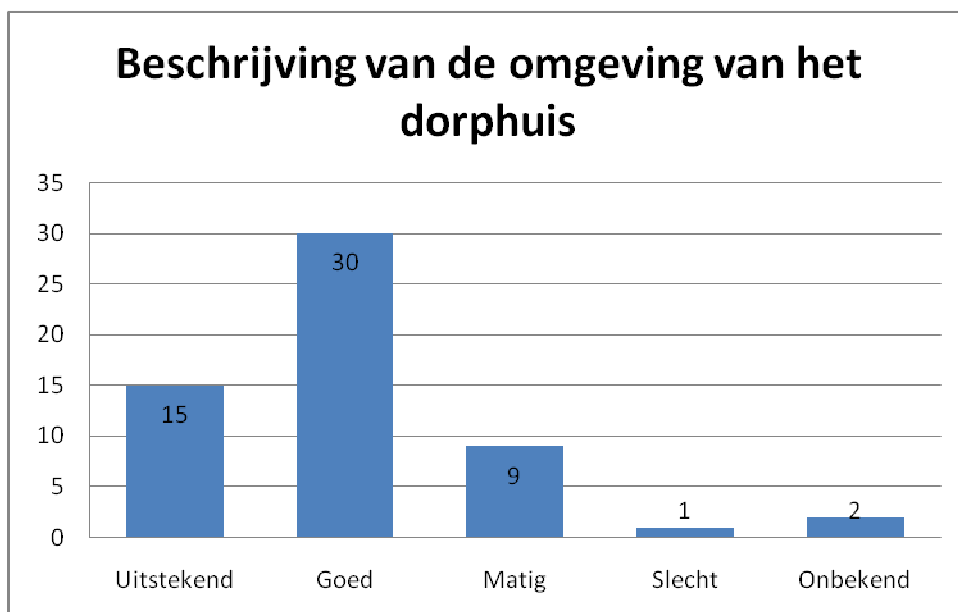
Figuur 3.3 Monumentale status

Omgeving

De omgeving van de dorpshuizen is over het algemeen goed. Dit betekent dat er goede parkeerplekken zijn voor zowel auto's als fietsen. Daarnaast is er vaak een speeltuin aanwezig voor de kinderen. Bij de dorpshuizen die slecht scoren is de bestrating niet netjes gelegd en is er niet gedacht aan voorzieningen voor mensen met een rolstoel/rollator.

Het dorpshuis in Oudeschip scoort als enige dorpshuis slecht op de omgeving. Het gebouw is lastig te bereiken en er zijn vrijwel geen parkeerplekken. Er is wel genoeg ruimte om fietsen te plaatsen.

Van de twee dorpshuizen waarbij de omgeving onbekend is, betreffen het dorpshuizen waar geen foto's van zijn.

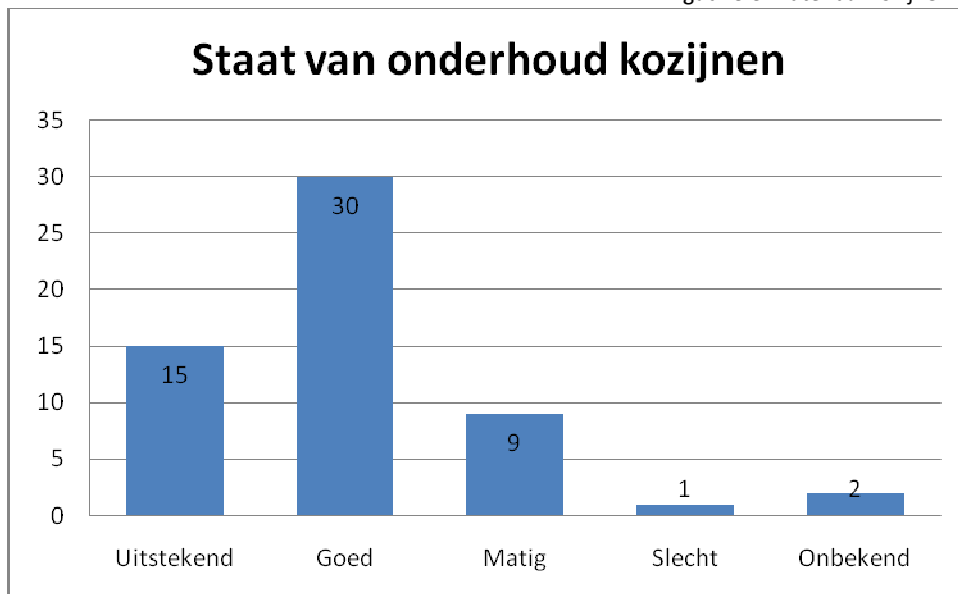
Figuur 3.4 Omgeving

Kozijnen

Het verschilt per gebouw wat 'beter' is voor de dorpshuizen betreffende het soort kozijn dat in het pand zit. Er is een keuze tussen kunststof en hout. Bij een oud pand passen houten kozijnen, maar in een nieuw pand passen kunststof kozijnen vaak beter. Van alle dorpshuizen hebben vijf ervan kunststof kozijnen. De anderen hebben, op twee na, houten kozijnen. De staat van onderhoud van de kozijnen verschilt. De kozijnen van het dorpshuis in Oudeschip zijn in een slechte staat.

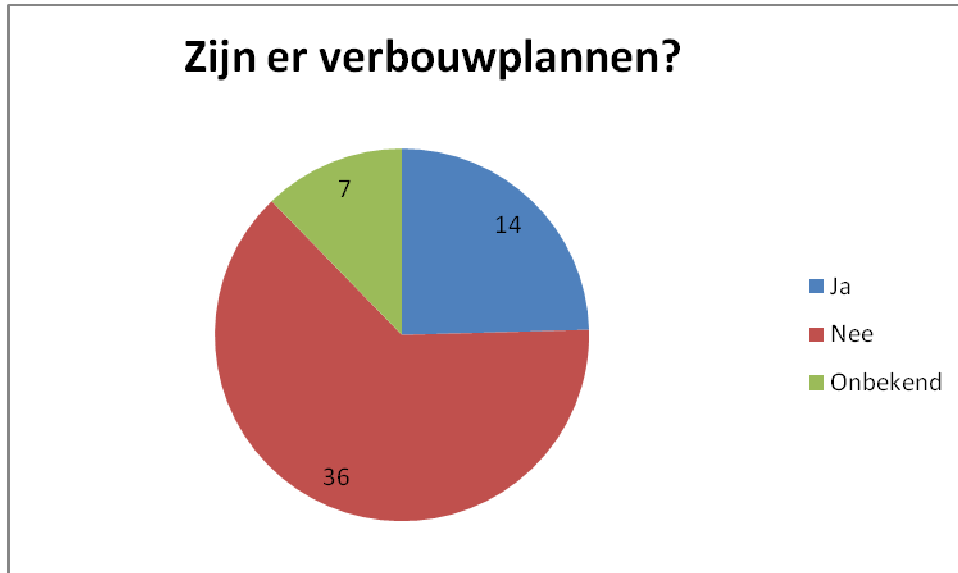
Figuur 3.5 Materiaal kozijnen

Figuur 3.6 Staat van onderhoud kozijnen

Verbouwplannen

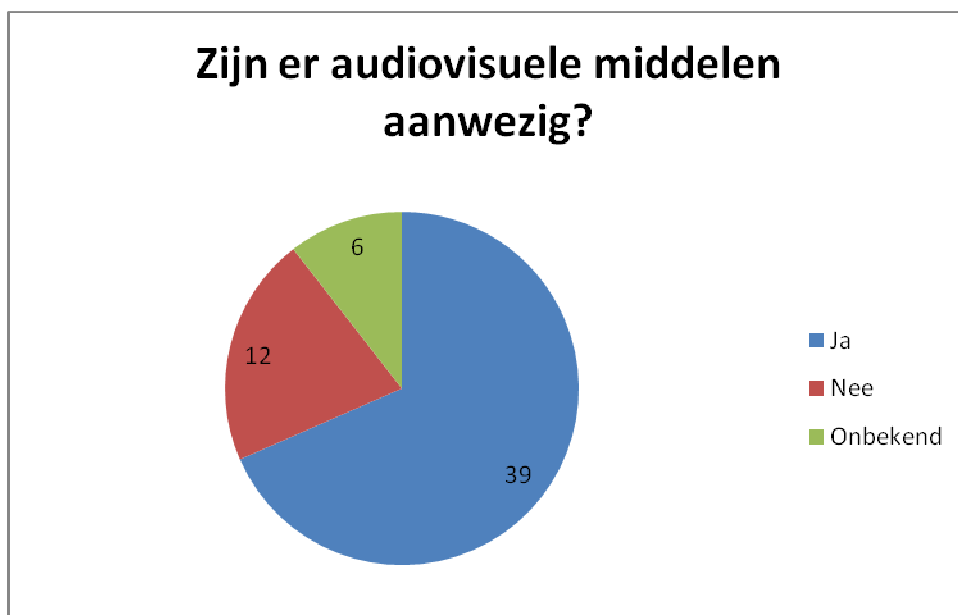
Uit een onderzoek van VGD is gebleken dat de meeste dorpshuizen in 2010 moeten verbouwen (Groninger Dorpen, 2009). Dit blijkt echter niet zozeer uit de ranking. Er zijn veertien dorpshuizen die verbouwplannen hebben. Dit varieert van een toneel creëren, toiletten rolstoelvriendelijk maken, het bouwen van een soos en dubbel glas plaatsen. In enkele dorpshuizen helpen de vrijwilligers mee met de verbouwing.

Figuur 3.7 Verbouwplannen

Audiovisuele middelen

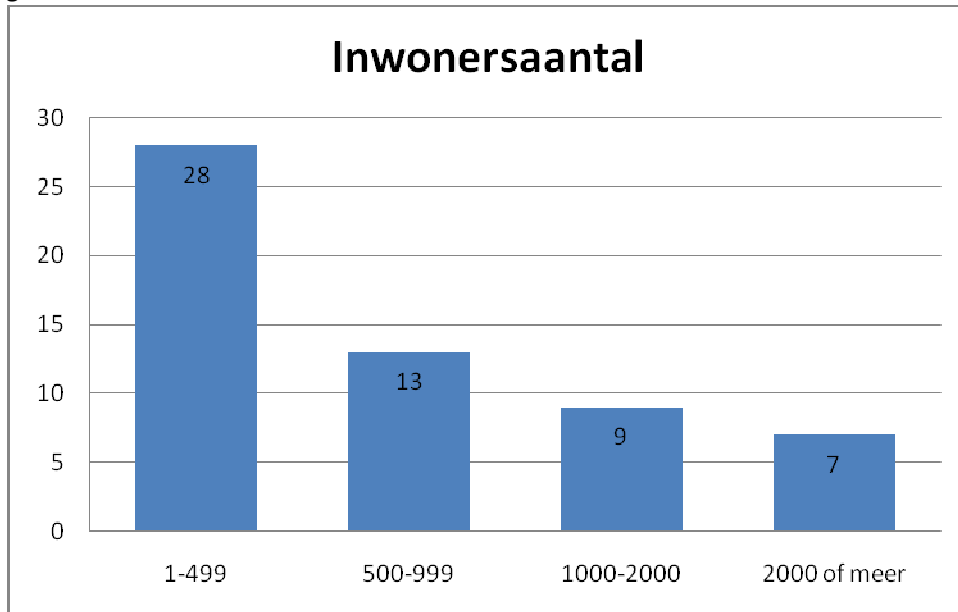
Voor de bezoekers is het prettig als zij gebruik kunnen maken van audiovisuele middelen, zoals een beamer, tv of radio. In de meeste dorpshuizen zijn de audiovisuele middelen wel aanwezig. Maar er zijn ook dorpshuizen waar indien nodig, de bezoekers zelf de middelen mee moeten nemen. De intensiteit van de aanwezigheid verschilt: sommige hebben alleen een cd-speler, terwijl bij andere dorpshuizen alle middelen aanwezig zijn.

Figuur 3.8 Audiovisuele middelen

3.2.2 Sociale kenmerken

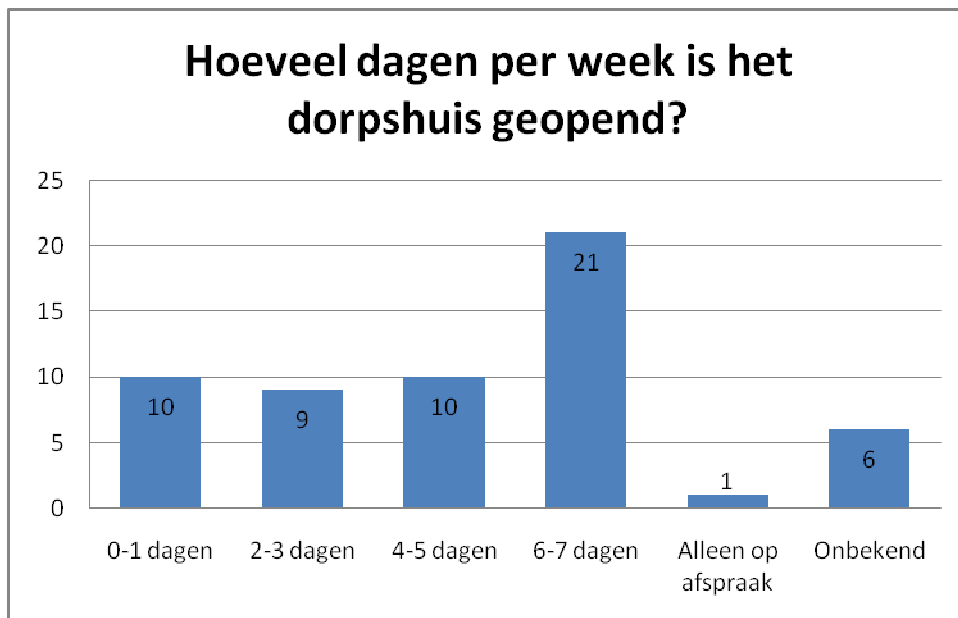
De dorpen verschillen erg in hun inwonersaantal. Er zijn in totaal 28 dorpen waar minder dan 500 inwoners zijn. Deze dorpen vallen onder de noemer kleine dorpen. De andere dorpen behoren tot de grote kernen.

Figuur 3.9 inwonersaantal

Dagen geopend

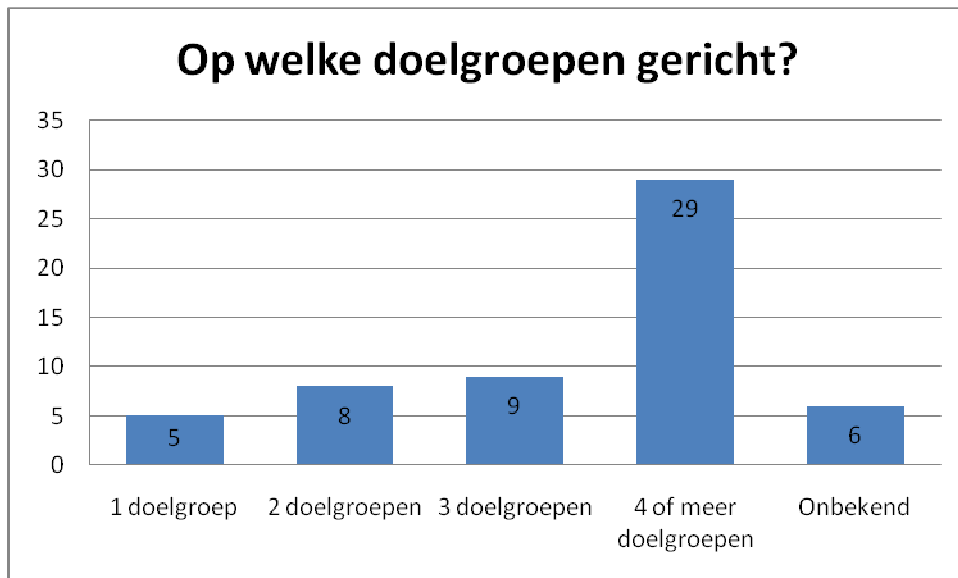
De meeste dorpshuizen zijn zes tot zeven dagen per week geopend. Er zijn enkele dorpshuizen die alleen op afspraak open zijn, maar zij zijn bijna elke week wel één dag geopend. Van zes dorpshuizen zijn geen gegevens bekend. Verder is er weinig verschil tussen de andere dorpshuizen.

Figuur 3.10 Aantal dagen geopend

Doelgroepen

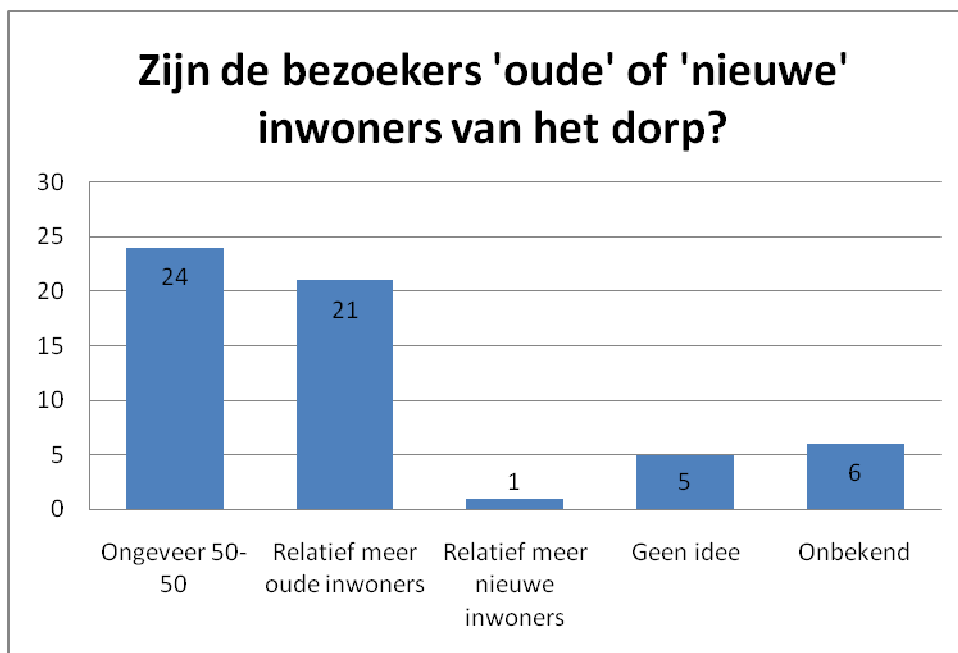
De doelgroepen waar een dorpshuis zich op richt, is van toegevoegde waarde. Op hoe meer doelgroepen het dorpshuis is gericht, hoe beter dat is voor de inwoners van het dorp. De doelgroepen zijn: kinderen t/m 11 jaar, jongeren 12 t/m 17 jaar, jong volwassenen 18 t/m 25 jaar, volwassenen 36 t/m 54 jaar en ouderen 55 jaar en ouder. Per dorpshuis is er gevraagd op hoeveel doelgroepen het dorpshuis is gericht; dit is verwerkt in figuur 3.11.

Figuur 3.11 Doelgroepen

Inwoners

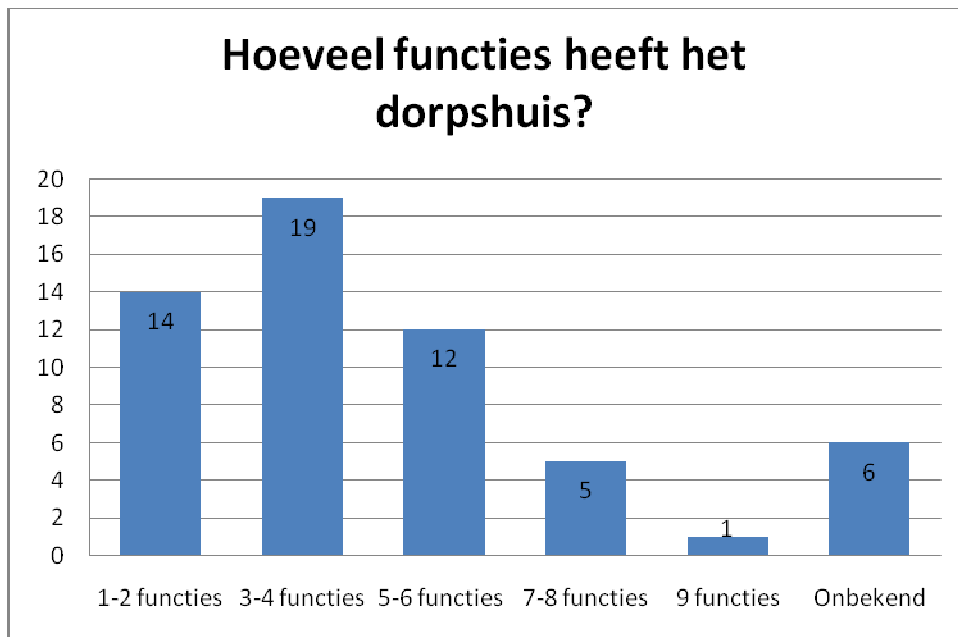
Het is bijzonder om te kijken of de bezoekers van het dorp alleen oude inwoners zijn of ook nieuwe inwoners. Als de nieuwe inwoners het dorpshuis bezoeken betekent dit dat zij betrokken zijn bij het dorp en het dorpshuis. Dit is een goede stimulans voor de betrokkenen van het dorpshuis en de verenigingen. Het is daarnaast belangrijk dat ook de oude bewoners het dorpshuis blijven bezoeken, zodat de oude en de nieuwe bewoners met elkaar in contact komen.

Figuur 3.12 Inwoners

Functies

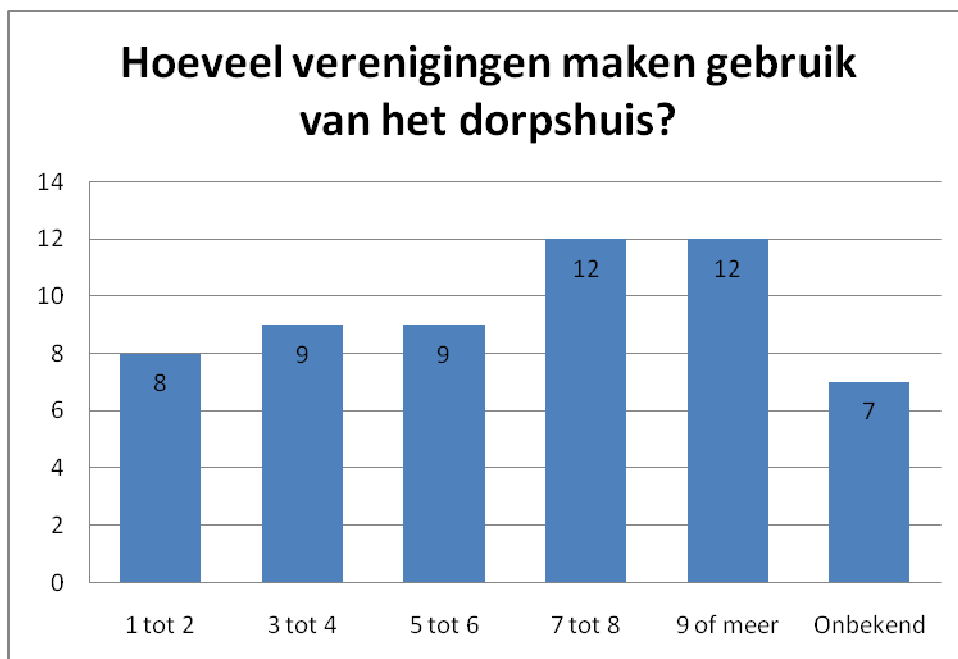
Het verschilt per dorpshuis hoeveel functies zij aanbiedt; dit is mede afhankelijk van de grootte en het aantal ruimtes. De functies kunnen onder andere zijn: uitvaart, disco, inloopfunctie en vergaderruimten verhuren. Hoe meer functies het dorpshuis heeft, hoe beter dit is voor het dorp. De meeste dorpshuizen hebben drie tot vier functies. Er is maar één dorpshuis die meer dan negen functies heeft.

Figuur 3.13 Functies

Verenigingen

De verenigingen uit het dorp kunnen meestal gebruik maken van het dorpshuis. Er zijn veel verenigingen die dit doen. In elk dorp is er zeker één vereniging die gebruik maakt van het dorpshuis. De verenigingen die gebruik maken van het dorpshuis variëren van een kaartvereniging, dart vereniging, toneelvereniging tot muziekvereniging.

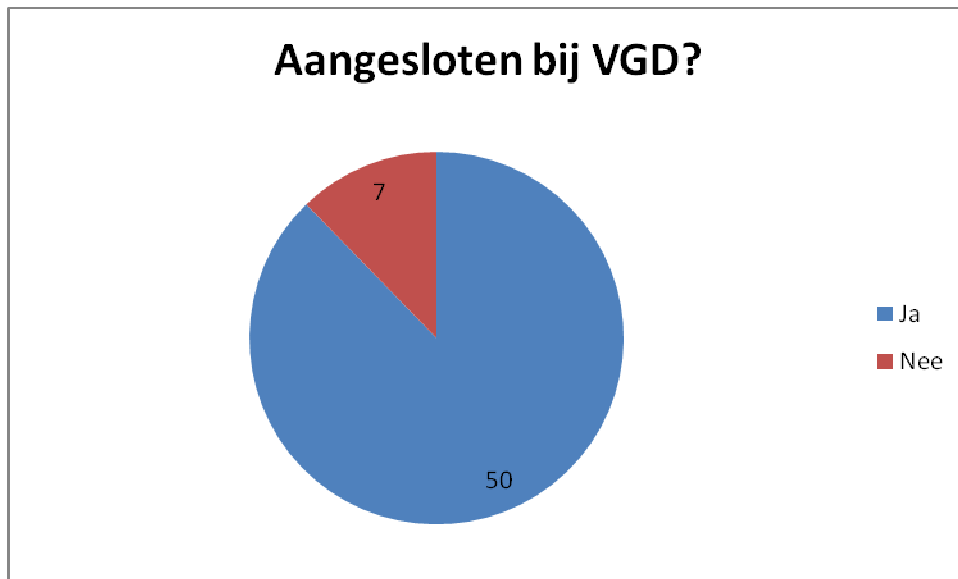

Figuur 3.14 Verenigingen

3.2.3 Financiële kenmerken

Aangesloten bij VGD

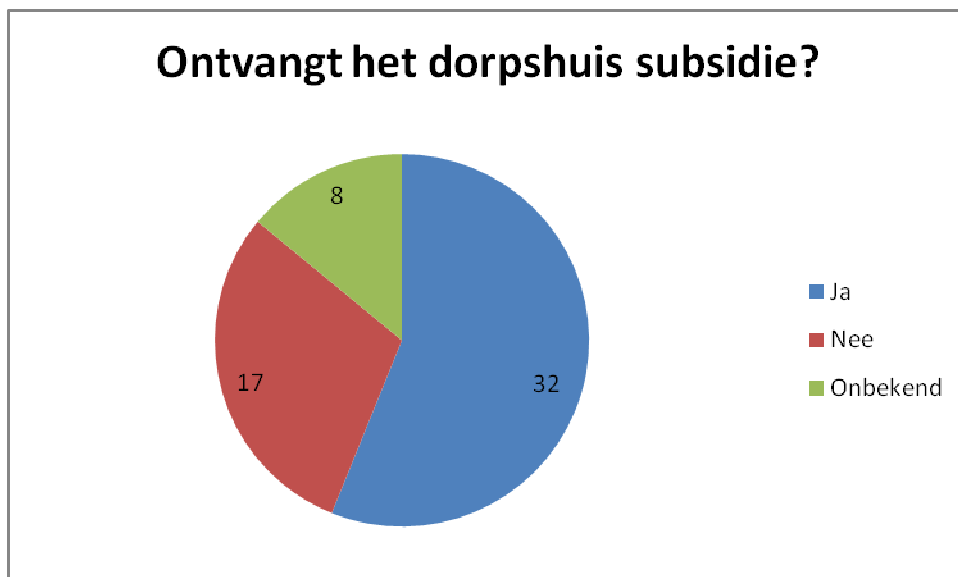
Dorpshuizen in Groningen kunnen lid zijn van VGD, maar dit is niet verplicht. Van de 57 dorpshuizen zijn er vijftig aangesloten bij VGD.

Figuur 3.15 Lid VGD

Subsidie

Een dorpshuis kan vaak niet alleen rond komen van zijn inkomsten. Daarom kunnen zij bij diverse fondsen subsidie aanvragen; deze fondsen zijn onder andere het Oranje Fonds en LEADER. De meeste dorpshuizen hebben subsidie aangevraagd en gekregen voor een verbouwing.

Figuur 3.16 Subsidies

Jaarverslag

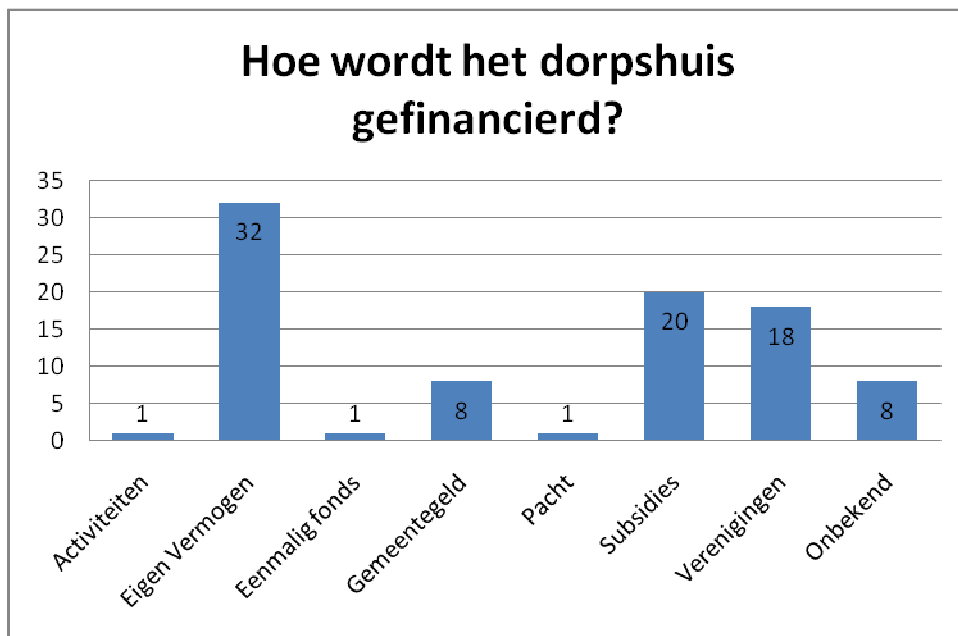
Een jaarverslag geeft weer hoe de financiële stand van zake is aan het einde van een jaar. Hierin staan de balans en de winst- en verliesrekening. Bij 38 dorpshuizen is er een jaarverslag of in ieder geval een balans aanwezig. Bij de anderen is er geen of is het niet bekend of er een jaarverslag aanwezig is.

Figuur 3.17 Jaarverslag

Financiering

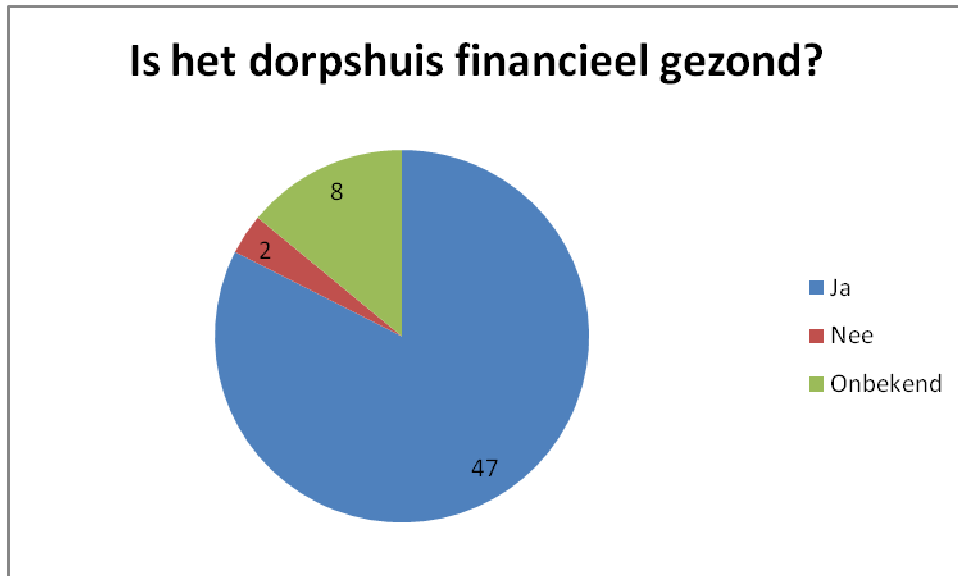
De meeste dorpshuizen kunnen bestaan van het eigen vermogen, waaronder ook het stichtingsgeld valt. Daarnaast krijgen de dorpshuizen nog subsidies en inkomsten van de verenigingen.

Figuur 3.18 Financiering dorpshuis

Financieel gezond

Om te weten hoe de dorpshuizen ervoor staan is er gevraagd of zij financieel gezond zijn. Hierbij is wel de kanttekening dat veel dorpshuizen geen inzicht wilden geven in het jaarverslag. Het antwoord op deze vraag is niet geheel objectief omdat de beheerders misschien liever een sociaal wenselijk antwoord geven.

Figuur 3.19 Financieel gezond

Wanneer lid van VGD?

Om lid van VGD te kunnen zijn moet het dorpshuis een privaatrechtelijke rechtspersoon zijn die tot doel heeft het behartigen van het algemeen belang van één of meer dorpen en/of wijkcentra in de provincie Groningen, die het doel en de statuten van de vereniging onderschrijven en daadwerkelijk willen meewerken aan de verenigingsactiviteiten.

Leden zijn lid als zij zich bij het bestuur hebben aangemeld en door het bestuur als zodanig zijn toegelaten. Ingeval van niet-toelating door het bestuur kan de algemene vergadering alsnog tot toelating besluiten.

Het voordeel als lid van de vereniging is besparing op de verzekeringspremies via een tweetal collectieve verzekeringen. De Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering en de Ongevallen verzekering. Tevens is het mogelijk om gratis deel te nemen aan cursussen en workshops, deelname aan thema-avonden en regioavonden. Daarnaast kunnen leden een beroep doen op de kennis en gratis dienstverlening door leden van de Commissie van Advies.

De contributie van de dorpshuizen is afhankelijk van het beheer. Een dorpshuis met een uitsluitend vrijwilligersbeheer betaald €60,- lidmaatschap, dorpshuizen met een parttime beheerder/pachter betaald €80,- en dorpshuizen met een fulltime beheerder/pachter betaald €100,- (Pieter Knol, mondeling contact, 2010).

3.3 De tien beste dorpshuizen

Bij de tien dorpshuizen die het beste scoren in de ranking komt een verdieplingslag. Het belangrijkste bij deze dorpshuizen is de binnenzijde; deze is tot nu toe niet beoordeeld. De tien beste dorpshuizen zijn:

Zijldijk, Dorpshuis 't Fivelhoes	62 punten
Baflo, Dorpshuis Agricola	58 punten
Garrelsw eer, Dorpshuis Weesterheem	58 punten
Onderdendam, Dorpshuis Zijlvesterhoek	58 punten
Wirdum, Dorpshuis Wirdum	58 punten
Kruisweg, Stichting Dorpshuis Open Haard	57 punten
Zandeweer, Stichting Dorpscentrum 't Klokhoe s	57 punten
Thesinge, Dorpshuis Trefpunt	56 punten
Garmerwolde, Dorpshuis De Leeuw	56 punten
Sauwerd, Dorpshuis Ubbegaheem	56 punten

3.4 Uitwerkingen van de tien beste dorpshuizen

In deze paragraaf staan de uitwerkingen van de tien beste dorpshuizen vermeld. De vragen van de ranking zijn verwerkt met de bevindingen tijdens het bezoek aan het dorpshuis.

Baflo, Dorpshuis Agricola

In het midden van het dorp Baflo is het dorpshuis Agricola gevestigd. Wat bij aankomst direct opvalt is de op de begane grond gelegen bibliotheek. Deze bibliotheek is op woensdagmiddag, vrijdagmiddag en vrijdagavond geopend. De buitenzijde heeft een rustgevende uitstraling en is goed onderhouden. Daarentegen lijkt het niet direct op een dorpshuis. Dit komt mede doordat de bibliotheek de zichtbare ruimte op de begane grond in beslag neemt. Het dorpshuis is dagelijks geopend voor de activiteiten die er plaatsvinden. Per dag vinden er gemiddeld twee of drie activiteiten plaats. De bezoekers komen hiervoor dan ook naar het dorpshuis, waarbij het gaat om inwoners uit het dorp zelf, als van buiten af.

De stichting is de eigenaar van het dorpshuis. Johannes de Vries is beheerder van het dorpshuis sinds september 2009. Hij is fulltime in dienst van, en betaling geschiedt door de stichting. Het personeel komt uit het dorp en spelen een belangrijke rol bij verhuur voor feesten en partijen. Er is voor deze manier van beheer gekozen, omdat er geen broodwinning uit het dorpshuis te halen is. Alles wat er gebeurt tussen zowel de beheerder als de stichting, gebeurt in samenspraak. Er is hierdoor dan ook niets wat de beheerder graag anders zou willen zien. De stichting is verantwoordelijk voor onderhoudswerkzaamheden en genereert zijn inkomsten uit onder andere de horeca en de verhuur van zalen.

Zoals al naar voren gekomen is, bestaat het dorpshuis uit verschillende zalen. Op de begane grond is een grote zaal, die plaats kan bieden aan ongeveer honderd personen. Het plaatselijke consultatiebureau is hier ook gevestigd. Deze zaal is namelijk in drieën op te delen, waardoor er afgescheiden ruimten ontstaan. Op de eerste verdieping is ook een grote zaal gevestigd, met podium, tevens te gebruiken als vergaderzaal. Beide verdiepingen beschikken over een bar.

Overige bevindingen

- Het was lastig om iets uit de beheerder te krijgen, hij was niet heel spraakzaam;
- Traplift voor mindervalide;
- Geen AED aanwezig;
- Voldoet aan brandveiligheidseisen van gemeente;
- Bibliotheekruimte wordt af en toe ook verhuurd.

Foto-impressie Dorpshuis Agricola te Baflo

Garmerwolde, Dorpshuis de Leeuw

Dorpshuis de Leeuw is gelegen aan een kanaal dat uitmondt in het Damsterdiep. Het dorpshuis is in 1987 gebouwd.

Het dorpshuis beschikt over een gezellig en sfeervol café waar vergaderingen plaatsvinden. Verschillende verenigingen maken van deze ruimte gebruik zoals de ijsvereniging, de schietclub, buurtverenigingen, dorpsbelangen en de begrafenisonderneming. Naast de vergaderruimte beschikt het dorpshuis over een grote zaal die ruimte biedt aan 250 personen. De zaal is op te delen in twee zalen; deze biedt ruimte aan 175 en 75 personen. In deze grote zaal ligt een houten vloer. Deze houten vloer maakt de zaal geschikt voor dansverenigingen. De beheerder heeft aangegeven dat veel dansverenigingen uit de omgeving gebruik maken van deze ruimte. In het dorpshuis bevindt zich verder nog een opslagruimte en een kleine keuken voor het bereiden van snacks.

Het dorpshuis is elke dag geopend: elke dag zijn er verschillende verenigingen actief in het dorpshuis. Indien er een begrafenis moet plaatsvinden in de zaal respecteren de verenigingen dit en houden zij rekening met de planning van activiteiten. Naast de dansverenigingen die gebruik maken van de grote zaal, vinden er ook nog verschillende activiteiten plaats zoals bruiloften, feesten en partijen en een bingo.

De beheerder is sinds 1990 gestopt met het organiseren van de jongerensoos. Reden hiervoor waren de jongeren zelf. De jeugd in het dorp was niet meer te handhaven; daarom is besloten om dit niet langer meer te organiseren.

De beheerder is zeven dagen, ongeveer 60 tot 70 uur per week, actief binnen het dorpshuis. Dit is niet op vrijwillige basis, de stichting betaalt de beheerder. De beheerder ontvangt een percentage van de winst dat behaald is uit barinkomsten en verenigingsgeld. De overige medewerkers in het dorpshuis betaalt de beheerder. Er zijn dus geen mensen actief op vrijwillige basis. Er zijn geen concrete verbouwplannen. Wel zijn er altijd onderhoudswerkzaamheden nodig. Hiervoor moet altijd geld beschikbaar zijn voor noodgevallen.

Overige bevindingen:

- Rolstoeltoegankelijk;
- Beheerder al 34 jaar actief ;
- Dorpshuis ontvangt geen subsidie;
- Tapvergunning aanwezig;
- Stichting betaalt het onderhoud;
- Voldoende wc's aanwezig;
- Muffe geur.

Foto-impressie Dorpshuis de Leeuw te Garmerwolde

Garrelsweer, dorpshuis Weersterheem

Het dorpshuis Weersterheem is gelegen aan het Damsterdiep. Het dorp telt 113 inwoners.

Dorpshuis Weersterheem is in 2009 volledig gerenoveerd. Voor de verbouw van het pand is er een offerteronde onder verschillende aannemers gehouden. Een belangrijke voorwaarde was dat de aannemers met vrijwilligers samen wilden werken. Om de dorpsbewoners betrokken te houden bij de renovatie is er bij elke mijlpaal een feestje georganiseerd. De renovatie is door verschillende partijen gefinancierd waaronder de gemeente, provincie en dorpsbewoners.

Om verschillende verenigingen gebruik te laten maken van de ruimten is er na de verbouwing een ruime zaal gerealiseerd waar ze allemaal gebruik van kunnen maken. Zo maakt de toneelvereniging en het koor, met “vocale beperkingen”(Mw. A. Laninga, persoonlijk gesprek 24 maart 2010), gebruik van deze zaal. Alle zalen zijn genoemd naar oude boerderijen uit het dorp:

- Grote zaal: Nienhuis;
- Toneel: Enzelen;
- Vergaderzaal: Nerum.

Aangrenzend aan de grote zaal ligt een keuken, een vergaderruimte die tevens dient als uitvaartruimte en een opbergruimte. Tevens zijn er kleedruimten en douches aanwezig. De douches zijn aangepast aan de veiligheidsnormen voor legionella. Achter het dorpshuis ligt een sportveld en ijsbaan. De bovenverdieping van het gebouw is in gebruik genomen door de historische vereniging, hier bewaart de vereniging historische voorwerpen. Tevens bewaart de knutselclub hier haar knutselpullen.

Niet alle verenigingen betalen huur. De inkomsten van het dorpshuis komen uit de opbrengsten van de bar en de catering bij feesten. Verenigingen betalen een vast bedrag per jaar. Het dorpshuis beschikt over een tapvergunning.

Overige bevindingen:

- Geen AED aanwezig;
- Brandslang aanwezig;
- Nooduitgangen aanwezig.

Foto-impressie Dorpshuis Weesterheem te Garrelsweer

Kruisweg, Dorpshuis Open Haard

In het kleine dorp Kruisweg, met zo'n 400 inwoners, is dorps huis De Open Haard gevestigd. Het dorps huis bestaat uit twee grote zalen, waarvan één zaal dienst doet als rokersruimte. De andere zaal heeft de beschikking over een podium en bar, waarachter ook een keuken gevestigd is. Deze grote zaal biedt plaats voor ongeveer 150 personen. Tijdens de activiteiten zijn er altijd mensen aanwezig die beschikken over een EHBO-diploma. Voorbeelden van deze activiteiten zijn eens per maand een bingo of repetities van het koor. De organisatie van de bingo gebeurt niet door de stichting, maar door de vereniging dorpsbelangen Kruisweg.

Het beheer van dorps huis de Open Haard ligt niet bij één persoon. De reden hiervoor is dat er geen broodwinning uit te halen valt. Hierdoor gebeurt dit door verschillende vrijwilligers die zich hiervoor inzetten. De stichting is eigenaar van het dorps huis, waarvan de voorzitter (Mary van Rooij) en bestuurslid (Aaltje Korhorn) aanwezig waren bij de bezichtiging. Verenigingen hebben een huurverplichting bij het gebruik van het dorps huis. De stichting is van mening dat wanneer het dorps huis wegvalt, dit niet ten goede komt aan de samenhang in het dorp.

Inkomsten die het dorps huis genereert zijn huurkosten en omzetkosten van de bar. Wat de stichting graag anders zou zien is dat het dorps huis rendabeler zal zijn. De stichting ziet dit voor zich door een Multi Functionele Accommodatie te creëren; waarbij andere partijen ook gebruik maken van het dorps huis. Er is in 2010 eenmalig een beroep gedaan op fondsen. Dit omdat er geen geld was om de onderhoudswerkzaamheden te laten plaatsvinden. De gemeenten stelde geen fondsen beschikbaar aan het dorps huis. Alle houten kozijnen zijn inmiddels vervangen door kunststof kozijnen, waarbij er ook een glazen pui geplaatst is. Van april tot en met september is het dorps huis niet meer dagelijks geopend, waardoor verenigingen er dan geen gebruik van kunnen maken. Wel is er af en toe, in bepaalde periodes, een zaterdag dat het dorps huis geopend is, om omzet te genereren.

Foto-impressie Dorpshuis Open Haard te Kruisweg

Onderdendam, Dorpshuis Zijlvesterhoek

Dorpshuis Zijlvesterhoek is gelegen in het dorp Onderdendam. Dit dorp telt 650 inwoners. Aan de achterkant is het dorps huis gelegen aan het Winsumer Diep.

Het dorps huis dateert uit 1979 en is een combinatie van dorps huis en kroeg. Rondom het dorps huis is weinig parkeerruimte aanwezig. Bij binnenkomst zijn aan de rechterkant van het gebouw de bar, vergaderzaal, uitvaartruimte, gymzaal en kleedkamers aanwezig. In de gymzaal vinden regelmatig evenementen en toneelstukken plaats. Deze evenementen trekken niet alleen dorpsbewoners maar ook veel mensen van buiten het dorp aan. Zo staat er een optreden van Mooi Wark in het vooruitzicht. De dorps school gebruikt de gymzaal in het dorps huis voor het geven van gymlessen. Aan de rechterkant van het gebouw is een ruimte waar de biljartvereniging gebruik van maakt.

Voor het dorps huis staat een renovatie gepland. Bij deze renovatie komt de hoofdingang, die nu aan de voorzijde is, aan de achterkant van het gebouw. Zodat deze aan het water is gesitueerd.

Het dorps huis is zes dagen in de week geopend. Er is een tapvergunning aanwezig. Het grootste deel van de financiering komt voort uit de inkomsten van verenigingen en uit de bar.

Op dit moment is er geen beheerder in het dorps huis. Tot 1 september 2010 zal het dorps huis gaan draaien op vrijwilligers. Rond 1 september hoopt het dorps huis een structurele oplossing te vinden. Op 14 april 2010 zal er een avond in het dorps huis worden belegd om de situatie nader te bespreken en om vrijwilligers te vragen voor de komende periode.

Overige bevindingen:

- Geen AED aanwezig;
- Frisse geur;
- Brandslangen aanwezig.

Foto-impressie Dorpshuis Zijlvesterhoek te Onderdendam

Sauwerd, Dorpshuis Ubbegaheem

In de gemeente Winsum is in het dorp Sauwerd dorps huis Ubbegaheem gevestigd. Het dorp Sauwerd telt bijna 1300 inwoners en heeft sinds 1967 de beschikking over een dorps huis. Bij aankomst geeft het dorps huis een rustige uitstraling, mede doordat het geen verdiepingen telt. Wat opvalt zijn de drie ingangen aan de buitenzijde. De openslaande deuren geven toegang tot de gemeenschappelijke hal, de andere twee deuren tot Café de Burcht en de cafetaria, die ook tot het dorps huis behoren. Naast het dorps huis is de plaatselijke huisarts in een ruimte gevestigd.

Het dorps huis heeft de beschikking over verschillende zalen. Deze bestaan uit een grote zaal, een kleine zaal in de kelder, een vergaderruimte en de ruimte die het café biedt. De sfeervolle grote zaal biedt samen met het café plaats voor 300 personen, waarvan er 70 personen gebruik kunnen maken van het café. De grote zaal heeft voorin een podium, waar onder andere de toneelvereniging uit Adorp jaarlijks gebruik van maakt voor haar uitvoering. Voor feesten en partijen is het mogelijk om de grote zaal in tweeën te delen met een schuifwand. Hierdoor biedt de achterraimte de mogelijkheid tot buffet. In de kelder is ook een bar gevestigd, waar de mogelijkheid is om verjaardagen te vieren. Regelmatig maakt een band gebruik van deze ruimte voor hun repetities. De vergaderzaal is door de beheerders verhuurd aan de vereniging 'Stad en Ommeland', welke zich bezighouden met weidevogel- en ganzengebieden. Café de Burcht is dagelijks geopend vanaf negen uur voor bezoekers.

Stichting Dorps huis 'Ubbegaheem' is eigenaar van het dorps huis. Dit zorgt ervoor dat de beheerders, Jannes en Martha Hovenkamp, niet in dienst van de stichting zijn. Zij zijn reeds 23 jaar actief als beheerder. Doordat er geen sprake is van een dienstverband, zijn de beheerders huurplichtig. Dit is de afgelopen tien tot vijftien jaar op deze wijze geregeld, voorheen was er sprake van een pachtovereenkomst. Echter vonden de beheerders dit nadelig, doordat investeringen die zij deden altijd in het bezit van de stichting bleven. Het onderhoud aan het dorps huis komt voor rekening van de stichting, waarbij zij af en toe een donatie doen richting de beheerders, om ook te gebruiken voor werkzaamheden aan het gebouw. De beheerders zijn zeer tevreden over deze wijze van beheren, omdat zij een eigen invulling kunnen geven aan het dorps huis, ondanks dat het een dorps huis is en blijft.

De grote zaal biedt met regelmaat ruimte voor feesten en partijen. Een uitzendbureau zorgt dan dat er voldoende personeel aanwezig is, vaak zijn dit dezelfde personen die afkomstig zijn uit het dorp. Inkomsten die de beheerder naast deze verhuur genereert zijn horecaomzet, cafetariaomzet en verdere cateringwerkzaamheden.

Het dorps huis heeft in de loop van de jaren wel een andere functie gekregen. Voorheen maakten veelal verenigingen gebruik van het dorps huis, maar dit is teruggelopen. Bijna elke vereniging heeft nu zijn eigen accommodatie. Voordat besturen gaan vergaderen komen ze wel met regelmaat dineren. Verenigingen die nog wel regelmatig van het dorps huis gebruik maken zijn de

sjoelvereniging en de kaartvereniging. Wekelijks komt de sjoelvereniging op bezoek met acht personen. Omdat het hier om een gering aantal personen gaat, betalen zij de helft van de huur, anders kan deze vereniging niet rondkomen. De kaartvereniging is verplaatst vanuit de grote zaal naar het café, omdat er dan geen huurverplichting is.

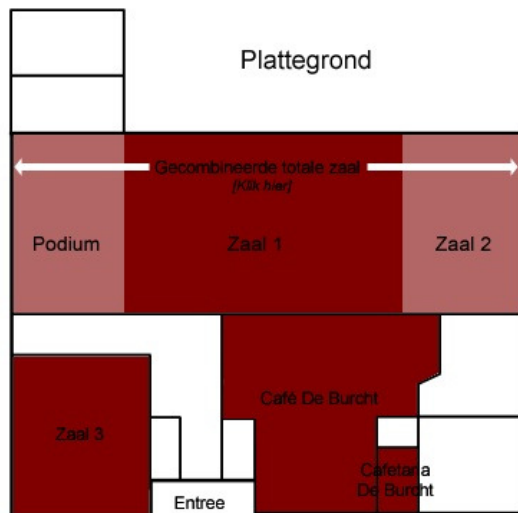
Overige bevindingen:

- Af en toe organiseren de beheerders ook activiteiten. Zo werd laatst nog een karaoke georganiseerd, waarbij zo'n zestig tot zeventig personen aanwezig waren
- AED is (nog) niet aanwezig. Mevrouw Hovenkamp heeft wel de beschikking over het diploma hiervoor;
- In 1991 en 2001/2002 zijn er grote verbouwingen geweest. Deze hebben geresulteerd in de huidige staat van het dorpshuis.

Foto-impressie Dorpshuis Ubbegaheem te Sauwerd

Onderzoeksrapport

Bron: www.ubbegaheem.nl

Thesinge, Dorpshuis Trefpunt

Dorpshuis Het Trefpunt is gelegen tegenover de basisschool van Thesinge. Het dorp heeft bijna 700 inwoners. Het Trefpunt is in 2007 volledig gerenoveerd en uitgebreid. Door het enthousiasme en behulpzaamheid van de bewoners van het dorp was het dorps huis binnen zes maanden geheel vernieuwd. Voor de renovatie is samengewerkt met Oving projectontwikkeling. Een architect heeft de indeling en de kleurencombinatie voor het dorps huis bedacht. Er is gekozen voor een combinatie van antraciet met oranje; dat zorgt voor een rustige, sfeervolle en moderne uitstraling.

Het resultaat is een sfeervol en modern gebouw met veel voorzieningen. Het gebouw heeft een verzorgde uitstraling en is smaakvol ingericht. Vanuit de entree komt men binnen in een grote zaal inclusief bar en een podium. Vanuit de zaal is er toegang naar een ruim terras zodat de bezoekers bij mooi weer buiten kunnen zitten. Het terras is de ideale locatie voor een buffet of barbecue.

De grote zaal biedt plaats aan maximaal 150 personen maar is door de sfeervolle inrichting ook geschikt voor een kleine groep mensen. Voor groepen tot twaalf personen is er een aparte vergaderruimte beschikbaar. In het dorps huis is ook de peuterspeelzaal gevestigd. Deze ruimte fungeert in de avonden als ontmoetingsplaats voor de plaatselijke damclub en ook andere kleine verenigingen kunnen gebruik maken van deze ruimte. Vanuit de peuterspeelzaal is ook het terras bereikbaar met enkele speeltoestellen.

De keuken is standaard ingericht, maar is voorzien van alle voorzieningen zoals een oven en een afwasmachine. Voor de bar is een tapvergunning aanwezig.

Het dorps huis is niet alleen in gebruik bij dorpsbewoners. Het dorps huis is ook de vaste plek voor een wereldwijd congres dat professoren van het UMCG organiseren. Een week lang zijn er vergaderingen in het dorps huis en vinden er excursies plaats, georganiseerd in het Groningse land. Er zijn meerdere verenigingen actief in het dorps huis; voorbeelden hiervan zijn: de damvereniging, de toneelvereniging en een dansvereniging.

Het dorps huis is in eigendom van een stichting. Jan Mollema is de penningmeester van de stichting en is tevens de beheerder. De heer Mollema heeft inzicht gegeven in de jaarverslagen en statuten van het dorps huis. Verder heeft hij verteld dat de renovatie veel geld heeft gekost. Ook vanuit de bewoners is geld gekomen. Er zijn verschillende activiteiten georganiseerd waaruit geld is gekomen. In totaal is er € 90.000 opgehaald. Dit bewijst dat de buurtbewoners erg betrokken zijn bij het dorps huis.

Overige bevindingen:

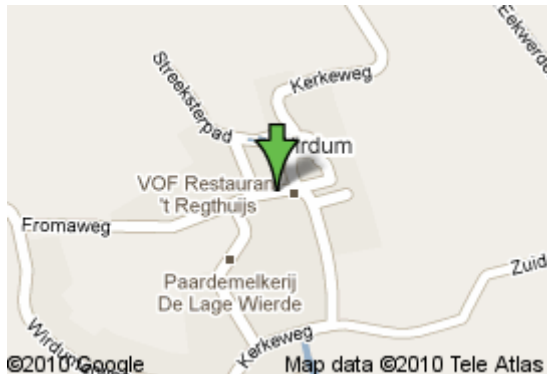
- Brandslang aanwezig;
- Voldoende nooduitgangen;
- Supersnelle afwasmachine (twee minuten);
- Jaarverslag keurig in orde;
- Geen achterstallig onderhoud;
- Nette wc's;
- Kleurenstelling is doorgevoerd in het gehele dorpshuis;
- Inwoners van het dorp zijn erg betrokken bij het dorpshuis.

Foto-impressie Dorpshuis Het Trefpunt te Thesinge

Wirdum, dorpshuis Wirdum

Dorpshuis Wirdum is gevestigd in een oude pastorie, centraal gelegen in het dorp. Het dorp telt 600 inwoners. Tot 1962 was de pastorie bewoond. In 1962 was het pand zo vervallen dat er een grote renovatie heeft plaats gevonden. Het dorpshuis heeft zich na de renovatie gevestigd in het pand.

Tijdens de verbouwing zijn de houten vloeren vervangen door betonnen vloeren. In 2009 is het gehele pand aan de binnenkant geschilderd volgens een project in samenwerking met de gemeente. Het schildermateriaal is betaald, de arbeidskosten niet.

Het dorpshuis is in bezit van een stichting en draait op basis van vrijwilligers. De inkomsten komen uit de bar tijdens verjaardagen en vergaderingen. Voor trouwerijen en begrafenissen betalen de gasten; verenigingen betalen een vast bedrag per jaar.

Tijdens openingsuren is de keuken geopend. Er is geprobeerd om er een cafetariafunctie aan te geven maar dit liep niet goed. Met name de mensen die in het dorpshuis zitten maken gebruik van de keuken. Het dorpshuis beschikt over een nette keuken. Er is één vergaderruimte aan de linkerkant van het pand. Aan de achterzijde is een ingang naar de aula/ uitvaartruimte.

Op vrijdagavond is er een soos. Verder maken de biljartvereniging en de toneelvereniging veel gebruik van het dorpshuis. Het dorpshuis beschikt over een los podium. Tevens maakt de fotoclub gebruik van het dorpshuis om hier foto's te exposeren.

Het dorpshuis richt zich op veel verschillende doelgroepen. Het dorpshuis richt zich niet op kinderen; aangezien er weinig kinderen in het dorp wonen. Verenigingen uit het dorp komen naar dorpshuis Wirdum maar ook verenigingen van buiten het dorp komen naar het dorpshuis.

Overige bevindingen:

- Ruikt muff;
- wc (4x heren, 2 x dames, toilet voor invaliden);
- AED is niet aanwezig;
- Nieuwe CV-installatie.

Foto-impressie dorps huis Wirdum te Wirdum

Zandeweer, Dorpshuis 't Klokhoes

Het dorp Zandeweer in gemeente Eemsmond telt 600 inwoners. In het dorp wonen met name ouderen. De beheerder van het dorps huis gaf aan dat de ouderen erg trots zijn dat het dorps huis nog steeds fungeert als een ontmoetingsplaats.

Het dorps huis is een voormalig veilinggebouw waar verschillende kwekers gewassen konden veilen. Om dorpsbewoners te herinneren aan deze tijd, hangt er nog een veilingklok in het café aan de voorzijde van het dorps huis. De groene loods is gebruikt als opslagruimte en aan de voorzijde van het dorps huis vond de veiling plaats. In 1976 is het oude veilinggebouw opgebouwd tot een dorps huis. Tegenwoordig fungeert de loods als grote zaal waar georganiseerde feesten en partijen plaatsvinden. Ook de toneelvereniging gebruikt deze zaal voor uitvoeringen. Verder vinden er grote activiteiten plaats zoals bingo's en de jongerensoos. De grote zaal biedt plaats voor 150 mensen.

De voorzijde van het dorps huis fungeert op dit moment als café /cafetaria. Hier vinden kleine vergaderingen plaats. Ook komt de voetbalvereniging wekelijks de derde helft vieren. Aan het café grenst de keuken. Buurtbewoners kunnen op vaste openingstijden snacks halen bij het loket van de cafetaria. Voor het schenken van alcoholische dranken is het dorps huis in het bezit van een tapvergunning. In het dorp Zandeweer is geen tweede cafetaria aanwezig. Het gebouw grenzend aan de groene loods is een voormalig lagere school. Op dit moment fungeert het als peuterspeelzaal en uitvaartruimte. De peuterspeelzaal is tevens in gebruik als condoleanceruimte.

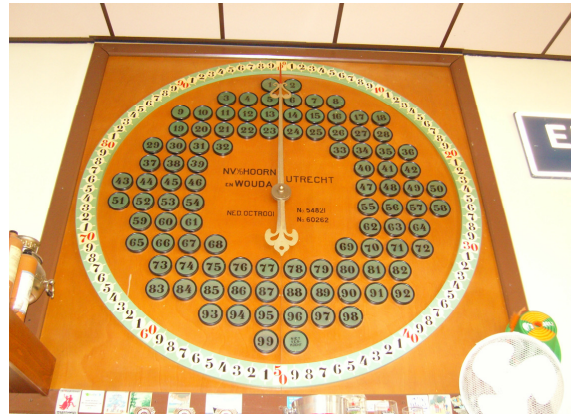
Aangrenzend aan de peuterspeelzaal is een buitenspeelplaats gecreëerd. Op grond van de veiligheidsvoorschriften van de brandweer en gemeente is het niet mogelijk om meer dan vijftien kleuters te onderwijzen.

Het dorps huis is een stichting met een vaste beheerder. De stichting is eigenaar van het dorps huis, de beheerder betaald dan ook geen huur. De beheerder is de enige betaalde kracht, de overige medewerkers zetten zich in op vrijwillige basis. Het dorps huis is gelegen naast de kerk, er is echter geen samenwerkingsverband met deze kerk.

Overige bevindingen:

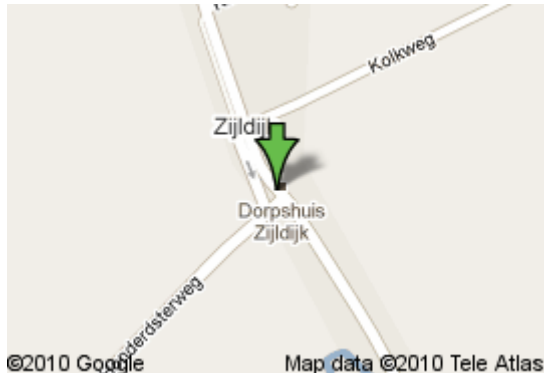
- Beschikt over voldoende nooduitgangen;
- Brandslag en alarm aanwezig;
- Twee toiletten(2x dames, 2x heren, 1x invalide);
- Geen AED aanwezig (De beheerder vond dit echter wel noodzakelijk, de meest kwetsbare mensen komen namelijk in het dorps huis);
- Voldoende audiovisuele middelen aanwezig;
- Net interieur.

Foto-impressie dorpshuis 't Klokhoes te Zandweer

Zijldijk, 't Fivelhoes

Dorpshuis 't Fivelhoes is centraal gelegen in het centrum van Zijldijk. Het dorp is gelegen in de gemeente Loppersum en telt 241 inwoners.

Het dorpshuis fungeerde vroeger als school. De voorzijde van het pand is hoog. Dit is niet handig met betrekking tot geluid en warmte. Het geluid van bijvoorbeeld zangkoren komt niet goed over en de warme lucht gaat naar boven. De voorzijde is met name in gebruik door de schietvereniging, de sjoelvereniging en de toneelvereniging. In het dorp is geen kroeg aanwezig. Het dorpshuis fungeert daarom ook als café. Tevens is er één keer in de maand een inloopbuffet. De beheerster maakt deze buffetten zelf en het is altijd weer een verrassing wat er op tafel komt. Het dorpshuis is vijf tot zes avonden geopend. Bij drukke avonden krijgt de beheerster hulp uit het dorp.

Het dorpshuis is met name in trek bij bewoners uit het dorp maar trekt ook bewoners uit andere dorpen. Aan de achterkant van het dorpshuis ligt een speeltuin. Kinderen kunnen ten alle tijde gebruik maken van deze speeltuin. Op het grasveld naast het gebouw organiseert de beheerster één keer per jaar een volleybalwedstrijd. Aan de linkerzijde van het dorpshuis bevindt zich een rokershok, voorzien van goede afzuiging en een vergaderzaal. Het zangkoor maakt gebruik van de vergaderzaal, het geluid is in deze zaal beter dan het geluid in de voorzaal. Tevens is er een kinderverblijf die ook kan fungeren als opslagruimte en uitvaartruimte. Deze zijde van het dorpshuis is voorzien van kunststofkozijnen.

Het dorpshuis is van een stichting, de beheerster huurt het dorpshuis van de stichting. De barinkomsten zijn voor de beheerster, hiervan betaalt de beheerster de huur. Tevens ontvangt het dorpshuis subsidies. Het onderhoud aan de buitenzijde komt voor rekening van de stichting.

De kerk in het dorp is gesloten, maar de preekstoel die er nog is, komt mogelijk in de vergaderzaal te staan.

Er staat een renovatie van de keuken gepland. Tijdens een eerdere renovatie zijn er lichtkoepels geplaatst in de keuken. Dit zorgt voor een mooie lichtinval.

Overige bevinding:

- Brandslang aanwezig;
- Beamer aanwezig;
- Nooduitgangen aanwezig;
- Muffe geur;
- Wc (2x mannen, 2 x vrouwen+ invalide toilet);
- Nieuwe CV-ketel.

Foto-impressie dorps huis 't Fivelhoes Zijldijk

3.5 Dorpshuis matrix

Om er zeker van te zijn dat deze tien dorpshuizen werkelijk de tien besten zijn; zijn de scores per kenmerk; fysiek, sociaal en financieel, opgeteld. Op deze manier is er goed te zien of er mogelijk andere dorpshuizen hoger scoren op één specifiek kenmerk. Tijdens de gesprekken is gebleken dat het kenmerk sociaal belangrijker is dan fysiek en financieel. De eerste indruk van een gebouw zorgt ervoor dat mensen sneller een gebouw binnen gaan; als ze het dorpshuis al een keer hebben bezocht, zijn de sociale kenmerken belangrijker. Daarom is het belangrijker dat de dorpshuizen hoog scoren op sociale kenmerken.

In bijlage III staat de tabel met de punten per kenmerk per dorpshuis. Hieruit blijkt dat bij het kenmerk financieel de dorpshuizen óf hoog scoren óf laag scoren. Hierdoor is er geen duidelijk overzicht welke tien dorpshuizen het beste scoren.

Sociaal

Uit de tabel in bijlage III blijkt dat de dorpshuizen die hoog scoren op het kenmerk sociaal, bijna exact hetzelfde zijn als de top tien dorpshuizen die uit de ranking naar voren zijn gekomen. Tevens zit dorpshuis De Bongerd in Losdorp dan bij de besten. Dit dorpshuis viel tijdens de eerste ranking net buiten de top tien. Dorpshuis 't Fivelhoes in Zijldijk heeft nu weer het hoogste aantal punten, namelijk 22 van de 25. Van die tien beste dorpshuizen scoren Sauwerd en Kruisweg maar zeventien punten op sociaal gebied. Dit halen zij op door hoog te scoren op de fysieke en financiële kenmerken.

Fysiek

Op het kenmerk fysiek scoren meerdere dorpshuizen meer dan twintig punten. In deze tien dorpshuizen staan maar drie uit de eerste top tien. Dit zijn de dorpshuizen in Kruisweg, Wirdum en Zijldijk. De andere dorpshuizen scoren hoger omdat zij: net gebouwd zijn of een nette uitstraling hebben op het gebied van kozijnen en omgeving. Van de andere zeven dorpshuizen uit de eerste ranking scoort alleen Onderdendam lager dan de anderen. Onderdendam heeft zeventien punten van de vijfentwintig.

Financieel

Op het financiële kenmerk zijn er veel dorpshuizen die hoog scoren. Dit komt omdat veel beheerders de financiële cijfers niet wilden prijs geven. Er zijn twee dorpshuizen die de laagste score hebben, dit zijn Oldenzijl en Noordwolde. Zij wilden alle twee niet meewerken aan het onderzoek. De andere dorpshuizen scoren tussen de veertien en twintig punten.

Conclusie

De top tien die is samengesteld tijdens de eerste ranking lijkt veel op de tien beste dorpshuizen die op de sociale kenmerken hoog scoren. Dit betekent dat het sociale kenmerk de meeste invloed heeft gehad op de uiteindelijke scores. Bij de fysieke kenmerken zijn er andere dorpshuizen die hoog scoren.

Dit betekent dat het kenmerk sociaal belangrijker is geweest tijdens de ranking van de dorpshuizen. Kijkend naar beide kenmerken blijkt dat de dorpshuizen in Wirdum en Zijldijk er het beste uitkomen. Dit is een compleet andere top twee dan die is samengesteld door het onderzoeksteam.

De punten van financieel ook meegenomen, scoort alleen het dorpshuis in Zijldijk hoog op alle drie de kenmerken. Dit is ook niet verrassend aangezien zij het hoogste aantal punten behaald hebben in de ranking. Op nummer twee komt het dorpshuis in Wirdum, terwijl deze in de eerste ranking op plaats vijf was geëindigd. Op de derde plaats eindigt het dorpshuis in Garrelsheer. Deze scoort net iets beter op de fysieke kenmerken dan Onderdendam.

Volgens deze telling zou de top drie zijn:

1. Zijldijk, dorpshuis 't Fivelhoes;
2. Wirdum, dorpshuis Wirdum;
3. Garrelsheer, dorpshuis Weersterheem.

4. Conclusie, aanbevelingen en evaluatie

Dit hoofdstuk beschrijft de conclusie van het onderzoek. Wat heeft het onderzoek opgeleverd? En belangrijker wat is het antwoord op de probleemstelling? Zijn de verwachtingen die aan het begin van het onderzoek zijn opgesteld ook uitgekomen; dat staat vermeld in paragraaf 4.2. De laatste paragraaf beschrijft de evaluatie van het onderzoek. Wat zijn de sterke punten en wat had er beter gekund?

4.1 Reactie deelvragen

In het hoofdstuk resultaten, staan alle antwoorden op de deelvragen. De antwoorden geven een antwoord op de vooraf opgestelde probleemstelling. De probleemstelling luidt:

‘Welke dorpshuizen in Noord-Groningen vervullen een voorbeeldfunctie voor wat betreft hun fysieke, sociale en financiële kenmerken?’.

Van de drie kenmerken waarop de dorpshuizen zijn beoordeeld is er één kenmerk die het beste laat zien wat belangrijk is om een goed lopend dorpshuis te zijn. Dit is het kenmerk sociaal. Dit kenmerk geeft weer hoe vaak het dorpshuis geopend is, hoeveel bezoekers er komen, op welke doelgroepen het dorpshuis gericht is, hoeveel functies het dorpshuis heeft en hoeveel verenigingen er gebruik maken van het dorpshuis. Voor de eerste indruk is de uitstraling van het gebouw belangrijk, maar dit fysieke kenmerk is voor het tweede bezoek al minder belangrijk, omdat het bezoekers er dan om gaat hoe gezellig het binnen is en welke activiteiten er zijn. De financiële kenmerken zijn minder belangrijk doordat er weinig gegevens bekend zijn. Zo zijn er geen jaarverslagen beschikbaar gesteld door de dorpshuizen waardoor er geen goed beeld is verkregen van de financiële situatie. Indien deze wel beschikbaar gesteld waren, was het mogelijk om te kijken of er een verband is tussen de sociale kenmerken en de financiële kenmerken.

4.2 De top drie

Uit de rankinglijst zijn de tien beste dorpshuizen gekomen. Deze dorpshuizen hebben de hoogste scores in de rankinglijst. Van deze tien dorpshuizen zijn de scoren per kenmerk opgeteld om te kijken of ze dan steeds in de top tien staan. Hieruit is een top drie gekomen.

1^e plaats: Dorpshuis 't Fivelhoes te Zijldijk.

Het dorpshuis heeft vijf zalen, waaronder een vergaderzaal, een rokersruimte, een kinderdagverblijf en een uitvaartruimte. Er zijn in totaal vijftien verenigingen die gebruik maken van het dorpshuis. Dit is het hoogste aantal van alle dorpshuizen. Dit zijn onder andere de schietvereniging, de sjoelvereniging en de toneelvereniging; zij maken het meeste gebruik van het dorpshuis. Aangezien er in Zijldijk geen café of kroeg is; heeft het dorpshuis een café functie. De beheerster verzorgt eenmaal per maand een lopend buffet voor de bezoekers; het is dan altijd weer een verrassing wat er op tafel komt. Het dorpshuis is vijf tot zes avonden per week geopend. Bij drukke avonden krijgt de beheerster hulp uit het dorp.

De bewoners uit Zijldijk komen regelmatig in het dorpshuis, maar ook bewoners uit andere dorpen. De speeltuin achter het dorpshuis is erg in trek bij de kinderen uit het dorp. Ze mogen hier altijd gebruik van maken.

Dorpshuis 't Fivelhoes scoort op alle drie de kenmerken meer dan twintig punten. De punten van sociaal zijn zo hoog omdat er veel verenigingen gebruik maken van het dorpshuis, vijf tot zes dagen geopend is en er veel bezoekers in het dorpshuis komen. De goed onderhouden omgeving, gevels en kozijnen zorgen ervoor dat het dorpshuis op de fysieke kenmerken hoog scoort. Daarnaast zijn de financiën bij het dorpshuis goed geregeld; die zorgen voor het maximale aantal punten.

2^e plaats: Dorpshuis Wirdum te Wirdum.

Het dorpshuis in Wirdum is gevestigd in een oude pastorie. Na een grote renovatie in 1962 heeft het dorpshuis zich gevestigd in het pand.

Het dorpshuis is zeven dagen per week geopend. Er komen per week gemiddeld 220 bezoekers in het dorpshuis. Dit zijn leden van verenigingen; daarnaast komen mensen voor de soos. Er zijn veel verenigingen die gebruik maken van het dorpshuis; dit zijn onder andere de biljartvereniging en de toneelvereniging.

Het pand beschikt over een vergaderruimte en aula/uitvaartruimte. Het dorpshuis is in bezit van een stichting en draait volledig op basis van vrijwilligers. De inkomsten komen uit de baropbrengsten en de verhuur aan verenigingen.

Het dorpshuis in Wirdum scoort op de kenmerken fysiek en sociaal meer dan twintig punten. Het dorpshuis scoort hoog op de sociale kenmerken; dit komt mede doordat ze zeven dagen per week open zijn en een hoog bezoekersaantal per week hebben. Door de goed onderhouden gevels, kozijnen en omgeving scoort het dorpshuis hoog op de fysieke kenmerken. Alleen financieel scoren ze iets lager dan twintig punten. Dit komt omdat ze geen jaarverslag hebben.

3^e plaats: Dorpshuis Weersterheem te Garrelsweer.

Het dorpshuis in Garrelsweer is in 2009 volledig gerenoveerd. Er zijn verenigingen die gebruik maken van het dorpshuis. Deze kunnen gebruik maken van een grote zaal of een kleinere zaal voor vergaderingen. Daarnaast is er een podium voor toneel aanwezig. De kleine zaal dient tevens als uitvaartruimte en opbergruimte. Het dorpshuis grenst aan de ijsbaan en het sportveld.

De inwoners van het dorp zijn erg betrokken bij het dorpshuis. Vele inwoners hebben meegewerkt tijdens de renovatie. De inwoners hebben daarnaast allemaal een vrijwillige bijdrage geleverd. Dit was bijvoorbeeld hulp bij de renovatie of door het schenken van interieur. Het dorpshuis is een echte ontmoetingsplek in het dorp waar de inwoners regelmatig komen.

Het dorpshuis in Garrelsweer scoort hoog op de kenmerken sociaal en financieel. Alleen op de fysieke kenmerken scoren ze lager dan twintig punten. Dit komt omdat het algehele beeld van het dorpshuis niet heel goed is en er geen audiovisuele middelen aanwezig zijn.

4.3 Persoonlijke voorkeur

Tijdens het bespreken van de top drie, is gebleken dat het onderzoeksteam drie andere dorps huizen als beste ziet. Dit komt mede door het gevoel dat tijdens het bezoek is verkregen. Om hier een goed beeld van te geven, zijn deze dorps huizen ook uitgewerkt. De top drie van dorps huizen naar het gevoel van de onderzoekers is als volgt:

1^e plaats: Dorpshuis Het Trefpunt te Thesinge.

Het dorpshuis biedt veel mogelijkheden aan zowel de inwoners van het dorp als voor derden. De buurtbewoners zijn nauw betrokken bij het dorpshuis. Voor de renovatie is tijdens inzamelingsacties in het dorp € 90.000,- opgehaald. Deze betrokkenheid zorgt voor leefbaarheid in het dorp welke bij de onderzoekers ertoe heeft geleid dat dorpshuis Trefpunt in Thesinge als eerste is geëindigd. Om deze reden heeft het dorpshuis in Thesinge de nek aan nek race met het dorpshuis in Garrelsweer gewonnen.

Alle ruimten in het dorpshuis zijn goed onderhouden en is van alle gemakken voorzien. De ruimten zijn voor verschillende doeleinden te gebruiken; ook is de peuterspeelzaal in het dorpshuis gevestigd en dit zorgt voor een multifunctioneel geheel. De indeling is in samenwerking met een architect van Oving Projectontwikkeling bedacht. Verder profiteert het dorpshuis van de perfecte ligging ten opzichte van de stad Groningen. Twee professoren van het UCMG organiseren om het jaar een congres in het dorpshuis. Dit jaar doen er zeventien landen mee aan dit congres. Hieruit blijkt dat er ook internationale interesse is in het dorpshuis.

2^e plaats: Dorpshuis Weersterheem te Garrelsweer.

Het dorpshuis te Garrelsweer staat zeer verdiend op de tweede plaats. Het dorpshuis is in 2009 volledig gerenoveerd met een sfeervolle en landelijke uitstraling. Verschillende verenigingen maken gebruik van de grote zaal en in de kleine zaal kunnen diverse verenigingen vergaderingen organiseren. Bij de renovatie zijn de inwoners erg betrokken. Om een geschikte aannemer te vinden voor het project is een sollicitatieronde gehouden. Een voorwaarde die het bestuur van het dorpshuis gesteld heeft was dat de aannemer moest werken met de vrijwilligers uit het dorp. Alle inwoners van het dorp hebben een steentje bijgedragen aan de renovatie door middel van een vrijwillige bedrage, hulp tijdens de renovatie of door middel van het schenken van interieur. Dit bewijst dat er ook in dit dorp een goede sfeer hangt en dat een ontmoetingsplaats in het dorp erg belangrijk is.

3^e plaats: Dorpshuis Ubbegaheem te Sauwerd.

Dorpshuis Ubbegaheem staat op de derde plaats. Dit omdat het beheerderechtpaar zich met hart en ziel inzet voor het dorpshuis. Ze zijn al 23 jaar beheerder en hebben het pand zo verbouwd dat deze voor hen zo optimaal mogelijk is. Verder is de sfeer die het dorpshuis uitstraalt goed; het is een warme en vertrouwde omgeving. Er zijn nog veel bezoekers die in het dorpshuis komen; al is het soms alleen voor de snackbar. De bezoekers zijn van verschillende doelgroepen. Het dorpshuis heeft in totaal vier ruimten voor verhuur. Eén hiervan is permanent verhuurd aan Stad en Ommeland. Daarnaast is er een vaste groep bezoekers die regelmatig in het dorpshuis komen. Het beheerderechtpaar is bereid om veel te geven voor het dorpshuis. Ze werken enkele dagen wel veertien uur per dag.

4.4 Haalbaarheid verwachtingen

Bij aanvang van het onderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd ter oriëntatie, hieruit zijn verschillende dorpshuizen gevonden. Tijdens deze oriëntatie is er een onderscheid gemaakt tussen officiële en niet officiële dorpshuizen in Noord Groningen. Er is gekozen om onderzoek te verrichten naar de officiële dorpshuizen. Hierbij waren er verschillende verwachtingen. Nu alle resultaten bekend zijn is er opnieuw naar de verwachtingen gekeken. Zijn ze allemaal behaald of zijn er toch andere uitkomsten zichtbaar? Onderstaand zijn de verwachtingen uitgelegd met betrekking tot in hoeverre deze behaald zijn.

Verwacht werd dat beheerders zeer bereid waren om mee te werken aan het onderzoek. Deze verwachting bleek gegrond te zijn. Tijdens de telefonische contacten hebben slechts twee beheerders aangegeven niet mee te willen werken aan het onderzoek. De top tien dorpshuizen zijn opnieuw bezocht, hiervoor is telefonisch een afspraak gemaakt. Alle dorpshuizen waren erg enthousiast en hebben tijd vrij gemaakt voor een afspraak. De beheerders waren vol lof over het onderzoek en hebben veel informatie gegeven over het dorpshuis. Het contact met de beheerders heeft ervoor gezorgd dat er beschikking is over voldoende informatie waardoor er een ruime inventarisatie is ontstaan. Dit voldoet ook aan de voorafgestelde verwachting hierover.

Tijdens het beoordelen van de dorpshuizen aan de hand van de rankinglijsten is gebleken dat er onderscheid is tussen de 57 dorpshuizen. De dorpshuizen zijn op financiële, sociale en fysieke kenmerken beoordeeld. Het is gebleken dat er tien dorpshuizen boven de rest uitsteken. De verwachting dat er dorpshuizen hoog maar ook laag scoren is uitgekomen. De reden dat er tien dorpshuizen boven de rest uitsteken is te wijten aan het volgende:

- Recent onderhoudswerkzaamheden;
- Nauwe betrokkenheid van buurtbewoners bij het dorpshuis;
- Goed beheerderschap;
- Goede financiële situatie;
- Veel activiteiten en verenigingen.

In de vragenlijsten zijn ook de vragen over bezoekers, activiteiten en verenigingen opgenomen. Vooraf was de verwachting dat deze vragen veel informatie zouden opleveren. Dit bleek echter niet zo te zijn, de vraag over de bezoekersaantallen waren lastig te meten. Een aantal dorpshuizen hebben geen vaste bezoekenavonden en zijn geopend op aanvraag. Om toch een volledig beeld te krijgen is gevraagd aan de beheerders om een schatting te maken. Wel is er voldoende informatie ontvangen over de activiteiten die plaatsvinden in het dorpshuis en het aantal verenigingen dat actief is in het dorpshuis.

Vooraf was al duidelijk dat enkele dorpshuizen meer functies hebben dan alleen een ontmoetingsplaats voor dorpsbewoners. Verwacht werd dat Multifunctionele Accommodaties hoger scoorden. Deze verwachting is niet uitgekomen. De dorpshuizen die vallen onder een Multifunctionele Accommodatie blijken slechter te scoren in de beoordeling.

4.5 Beleidsaanbevelingen

Tijdens de bezoeken aan de dorpshuizen kwam naar voren dat beheerders vinden dat er onderling weinig contact is. Beheerders vinden het fijn om ervaringen uit te wisselen met elkaar. In de toekomst zou er één of twee keer per jaar een bijeenkomst kunnen plaatsvinden, bijvoorbeeld in één van de dorpshuizen. Hierbij kunnen beheerders uitwisselen wat er goed gaat, wat er anders zou kunnen en eventuele oplossingen voor problemen aan elkaar kunnen geven. Tevens kunnen er daardoor samenwerkingsverbanden ontstaan tussen de dorpshuizen bijvoorbeeld met het organiseren van evenementen.

Beheerders gaven aan dat de basisscholen in het dorp sluiten omdat er te weinig kinderen naar toe gaan. Om de dorpshuizen te laten bestaan is het belangrijk dat de dorpen niet verder krimpen. Veel dorpen krimpen doordat jongeren wegtrekken uit de regio naar de stad. Hierdoor sluiten vele basisscholen. Samenwerking tussen scholen, gemeenten, regio en de landelijke overheid is van groot belang. Zij kunnen bijvoorbeeld nieuwe voorzieningen tot stand brengen in vorm van een brede school met alle voorzieningen.

Voor verder onderzoek in de toekomst kan een beheerconcept opstellen een uitstekend idee zijn. Verschillende aspecten bij het opstellen van een beheerconcept zijn: exploitatie, gebruikers, functie, vastgoed en bewoners. Bij het opstellen van een beheerconcept komt naar voren welke manier van beheren het meest effectief is, wat de beste functie is en of het beter is om met vrijwilligers of mensen in loondienst te werken.

Het kenniscentrum Leefomgeving en de VGD kan dit onderzoek gebruiken om dorpsvisies op te stellen. Vastgoed en leefbaarheid staan hierbij centraal.

4.6 Evaluatie

Deze paragraaf is een terugblik naar de keuzes die gemaakt zijn tijdens dit onderzoek. Er gekeken naar de keuze van de onderzoeksmethode, de sterke en zwakke punten tijdens het onderzoek, de beperkingen en onverwachte omstandigheden.

Keuze van de methodiek

Er is gekozen om een kwantitatief onderzoek te verrichten, waarbij alle officiële dorpshuizen zijn betrokken. De beheerders van 57 dorpshuizen zijn geïnterviewd, de uitkomsten zijn kwalitatief verwerkt. Op basis van de reacties van de beheerders van de officiële dorpshuizen zijn er scores toegewezen per dorpshuis. Deze uitkomsten zijn meerdere malen geanalyseerd om de validiteit en betrouwbaarheid te vergroten.

Sterke punten

Bij de start van het onderzoek is een onderzoeksplan opgesteld. Dit plan is helder opgesteld waardoor het onderzoek gericht is uitgevoerd.

De vele resultaten die zijn voortgekomen uit de bezoeken en deskresearch zijn overzichtelijk verwerkt in het onderzoeksrapport. Daarnaast zijn de resultaten zeer bruikbaar voor een vervolgonderzoek. Een reden hiervan is dat de beheerders enthousiast waren over het onderzoek en het dorpshuis openstelden voor een bezoek aan het dorpshuis.

Zwakke punten

In eerste instantie is het onderzoek onder 57 officiële dorpshuizen. Echter waren een aantal beheerders niet bereikbaar voor vragen of ze gaven aan niet mee te willen werken aan het onderzoek. Het is zeer spijtig dat deze beheerders geen medewerking hebben verleend. Hierdoor is het misschien mogelijk dat een niet bezocht dorpshuis bij de beste tien zou kunnen behoren.

Beperkingen en onverwachte omstandigheden

Tijdens het onderzoek zijn er geen grote beperkingen opgetreden. Over het algemeen was de medewerking van de beheerders goed. Bij enkele beheerders was het moeilijk om de juiste hoeveelheid informatie te winnen omdat ze wat terughoudend waren en wellicht sociaal wenselijke antwoorden hebben gegeven.

Voor het presenteren van dit rapport waren vergevorderde plannen gemaakt. Enkele beheerders hebben aangegeven, tijdens de bezoeken, dat ze graag in contact kwamen met andere beheerders van dorpshuizen in de regio. Daarom kwam het idee naar voren om een avond te organiseren waar een prijsuitreiking plaats zal vinden waarbij alle beheerders aanwezig konden zijn. Helaas is dit niet gelukt in verband met de tijd. Dit kan wellicht in de toekomst gebeuren.

Literatuurlijst

CAB (2009). Gevonden 15 februari, 2010, op www.cabgroningen.nl

Fondswerving Online (2009). Wonen Welzijn subsidie Provincie Groningen. Gevonden 11 februari 2010, op www.fondswervingonline.nl

Gardenier, J.D. (2009). Bedreigd Bestaan 2009. Gevonden 11 februari 2010, op www.cabgroningen.nl

Gardenier, J.D., en M. Nanninga (2009). Bedreigd bestaan. Gevonden 11 februari 2010, op www.cabgroningen.nl

Hooghuis, M. (2010). Oranje Fonds. Gevonden 14 februari , op www.oranjefonds.nl

Knol (2009). Dorpshuizen op weg naar een MFC. Gevonden 11 februari 2010, op www.groningerdorpen.nl

Mogroep (2009). Gevonden 2 maart 2010, op www.mogroep.nl

Oosterwijtwerd (2010). Veldzicht en zijn dorpshuisfunctie. Gevonden 24 maart 2010, op www.oosterwijtwerd.net

Oranje Fonds (2010). Gevonden 17 februari, op www.oranjefonds.nl

Programma Landelijk Gebied (2009). LEADER. Gevonden 15 februari 2010, op www.programmalandelijkgebied.nl

Programma Landelijk Gebied (2009). Leve(n)de dorpen. Gevonden 15 februari 2010, op www.programmalandelijkgebied.nl

Provincie Groningen (2008). Provincie Groningen. Gevonden 18 februari 2010, op www.groningen-info.nl

Provincie Groningen(2009). Noordelijke Arbeidsmarkt verkenning 2009. Gevonden 2 maart 2010, op www.provinciegroningen.nl

RTV Noord, (2010). Gevonden 15 februari 2010, op www.rtvnoord.nl

Thisse Thissen, F. en Drooglever Fortuijn, j (1998). De Dorpslandschappen deel 2; van autonoom dorp naar woondorp. Gevonden 2 maart 2010, op bb.helo.hanze.nl

Vereniging Groninger Dorpen (2010). Geraadpleegd 16 februari 2010, via www.groningerdorpen.nl

Vereniging Groninger Dorpen (2010). Geraadpleegd 16 februari 2010, via www.groningerdorpen.nl

Vereniging Groninger Dorpen (2010). Geraadpleegd 17 februari 2010, via www.groningerdorpen.nl

Vereniging Groninger Dorpen (2007). De staat van onderhoud van dorpshuizen in de provincie Groningen (2006/2007). Gevonden 11 februari 2010, op www.groningerdorpen.nl

Vereniging Groninger Dorpen (2009). Geraadpleegd 9 maart 2009, op www.groningerdorpen.nl

Bijlage I Uitwerking deelvragen*1. Wat zijn de fysieke kenmerken van het dorpshuis?*

Hoe is de omgeving van het dorpshuis?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	-	-
Media	-	-
Documenten	-	-
Situatie	Kijksituatie	Observatie

Wat is de staat van onderhoud aan de buitenzijde van het dorpshuis?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	-	-
Media	-	-
Documenten	-	-
Situatie	Kijksituatie	Observatie

Wat is het bouwjaar van het dorpshuis?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder dorpshuis	Interview
Media	-	-
Documenten	Gemeentegids	Inhoudsanalyse
Situatie	Kijksituatie	Observatie

Betreft het een gebouw met een monumentale status?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Desbetreffende gemeente, beheerder dorpshuis	Interview
Media	-	-
Documenten	-	-
Situatie	-	-

Is het dorpshuis recentelijk verbouwd of heft het (ver)bouwplannen?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder dorpshuis	Interview
Media	Website dorpshuizen en gemeenten	Inhoudsanalyse
Documenten	-	-
Situatie	-	-

2. Wat zijn de sociale kenmerken van het dorpshuis?

Wie bezoeken de dorpshuizen in Noord-Groningen?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder	Interview
Media	-	-
Documenten	Gemeentegids	Inhoudsanalyse
Situatie	Kijksituatie	Observatie

Welke activiteiten bieden de dorpshuizen aan?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder	Interview
Media	Websites	Inhoudsanalyse
Documenten	-	-
Situatie	Kijksituatie	Observatie

In hoeverre maken verenigingen gebruik van het dorpshuis?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder, verenigingen	Interview
Media	-	-
Documenten	-	-
Situatie	Kijksituatie	Observatie

Welke doelgroepen wil het dorpshuis aantrekken?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder	Interview
Media	-	-
Documenten	-	-
Situatie	-	-

3. Wat zijn de financiële kenmerken van het dorpshuis?

Aan welke criteria moet een dorpshuis voldoen om geregistreerd te zijn bij VGD?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Pieter Knol; VGD	Interview
Media	Internet, VGD	Deskresearch
Documenten	-	-
Situatie	-	-

Hoe worden de financiën geregeld?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder	Interview
Media	-	-
Documenten	Jaarverslag	Inhoudsanalyse
Situatie	-	-

Hoe is de financiële situatie van het dorpshuis?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	Beheerder	Interview
Media	-	-
Documenten	Jaarverslag	Inhoudsanalyse
Situatie	-	-

4. Wat zijn succesvolle en niet-succesvolle dorpshuizen?

Welke drie dorpshuizen zijn het meest succesvol?

Bronnen	Soort/aantal	Ontsluiting
Personen	-	-
Media	-	-
Documenten	Ranking the dorpshuis	Inhoudsanalyse
Situatie	-	-

Bijlage II Rankinglijst

Rankinglijst

Naam dorpshuis: _____

Plaats: _____

Gemeente: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Telefoonnummer: _____

Beheerder: _____

Telefoonnummer beheerder: _____

Fysieke kenmerken

Wat is het algehele beeld van de gevel?	slecht (onderhoud slecht, scheuren, slecht voegwerk)	2 punten
	matig (lichte onderhoudsachterstand, lichte scheuren)	3 punten
	goed (vrijwel geen onderhoudsachterstand)	4 punten
	uitstekend (recent onderhouden, nieuw)	5 punten

Wat is het bouwjaar van het dorpshuis? _____ *invullen bouwjaar*

Monumentale status? _____ *ja/nee*

Beschrijving van de omgeving van het dorpshuis	slecht (veel vuil, geen speelterrein, geen parkeergelegenheid)	2 punten
	matig (enkele parkeergelegenheid, redelijk onderhoud)	3 punten
	goed (voldoende parkeergelegenheid, speelterrein)	4 punten
	uitstekend (geen vuil veel parkeergelegenheid, speelterrein)	5 punten

Materiaal van kozijnen (deuren/ramen)	hout	2 punten
	kunststof	5 punten

Staat van onderhoud kozijnen	slecht	2 punten
	matig	3 punten
	goed	4 punten
	uitstekend	5 punten

Zijn er verbouwplannen? _____ *ja/nee*

Zijn er audiovisuele middelen aanwezig?	Nee	2 punten
	Ja	5 punten

Zijn de volgende audiovisuele middelen aanwezig?	Tv	Ja / nee
	Computer/laptop	Ja / nee
	Beamer	Ja / nee
	Radio/cd speler	Ja / nee
	Microfoon	Ja / nee
	Anders, nl	_____

Sociale kenmerken

Inwoneraantal dorp _____ personen

Hoeveel dagen per week is het dorpshuis geopend?	0-1 dagen	2 punten
	2-3 dagen	3 punten

Onderzoeksrapport

		4-5 dagen	4 punten
		6-7 dagen	5 punten
Hoeveel bezoekers in het dorpshuis?		0% - 24%	2 punten
		25% - 49%	3 punten
		50% - 74%	4 punten
		75% - 100%	5 punten
Op welke doelgroepen gericht?		1 doelgroep	2 punten
		2 doelgroepen	3 punten
		3 doelgroepen	4 punten
		4 of meer doelgroepen	5 punten
Zijn de bezoekers 'oude' of 'nieuwe' inwoners van het dorp?		Ongeveer 50-50	
		Relatief meer oude bewoners	
		Relatief meer nieuwe bewoners	
		Geen idee	
Hoeveel functies heeft het dorpshuis?		1-2 functies	1 punt
		3-4 functies	2 punten
		5-6 functies	3 punten
		7-8 functies	4 punten
		9 of meer functies	5 punten
Hoeveel verenigingen maken gebruik van het dorpshuis?		1-2 verenigingen	1 punt
		3-4 verenigingen	2 punten
		5-6 verenigingen	3 punten
		7-8 verenigingen	4 punten
		9 of meer verenigingen	5 punten
Financiële kenmerken			
Is het dorpshuis lid van VGD?	nee		2 punten
	ja		5 punten
Ontvangt het dorpshuis subsidie?	nee		2 punten
	ja		5 punten
Is er een jaarverslag aanwezig?	nee		2 punten
	ja		5 punten
Hoe wordt het dorpshuis gefinancierd?		eigen vermogen	
		gemeentegeld	
		subsidies	
		verenigingen	
Is het dorpshuis financieel gezond?	nee		2 punten
	ja		5 punten

Bijlage III Punten per dorpshuis per kenmerk

Plaats Dorpshuis	Naam Dorpshuis	Punten sociaal	Punten fysiek	Punten financieel	Totale punten
Adorp	Atharpe	19	17	20	56
Baflo	Agricola	19	19	20	58
Bedum	Thedema	19	21	11	51
Borgsweer	Borgsweer	19	17	14	50
Den Andel	Op Streek	18	15	20	53
Eenrum	Stichting Ons Dorpshuis	18	20	17	55
Eenum	De Schans	15	21	17	53
Ezinge	Schleurlholtshuus	10	24	20	54
Farmsum	Aeolus	18	18	14	50
Feerwerd	d'Olle Schoul	18	18	17	53
Garmerwolde	De Leeuw	20	19	17	56
Garrelsw eer	Weersterheem	20	18	20	58
Garsthuizen	't Binhoes	16	19	20	55
Godlinze	Vinkenhorst	14	17	20	51
Holwierde	De Heekt	14	20	14	48
Huizinge	't Ol Schoultje	16	18	20	54
Kloosterburen	Het Kronkelhoes	16	23	14	53
Kruisweg	Stichting Open Haard	17	20	20	57
Leermens	Aig'n Heerd	16	18	20	54
Lellens	't Proathoeske	11	24	20	55
Losdorp	De Bongerd	20	19	17	56
Mensingeweer	De Meulen	8	18	20	46
Noordwolde	De Woldstee	11	13	5	29
Oldenzijl	Lutje Brussel	12	21	5	38
Onderdendam	Zijlvesterhoek	21	17	20	58
Roodeschool	Roodeschool	17	18	20	55
Roodeschool	Stichting Ons Huis	9	13	20	42
Rottum	Kloosterstee	13	16	17	46
Sauwerd	Ubbegaheem	17	19	20	56
Schouwerzijl	Schouwerzijl	10	16	17	43
Sint Annen	De Meuln	14	20	17	51
Stitswerd	Stitswerd	13	16	17	46
Ten Post	Stichting Dorpshuis Ten Post ('t Holt')	16	14	20	50
Termuntenzijl	Buurhoes Termuntenzijl	8	19	14	41
Thesinge	Trefpunt	20	19	17	56
Uithuizen	FNV-huis De Fakkel	19	15	17	51
Uithuizermeeden	't Bommelhoes	18	18	11	47
Uithuizermeeden	Stichting Rehoboth	13	17	14	44
Usquert	Stichting Dorpscentrum Usquert	18	13	20	51
Vierhuizen	Vierhuizen	13	17	17	47

Wagenborgen	De Open Poort	15	19	14	48
Warfhuizen	De Warf	14	18	20	52
Westeremden	Stichting Ons Dorpshuis	18	19	17	54
Westernieland	Westernieland	16	19	20	55
Westerwijtwerd	't Moarhoes	10	17	20	47
Wirdum	Wirdum	20	21	17	58
't Zand	't Zand	12	13	20	45
Zandeweer	Stichting Dorpscentrum 't Klokhoes	19	18	20	57
Zeerijp	Ons Huis	16	19	20	55
Zijldijk	't Fivelhoes	22	20	20	62
Zuidwolde	Stichting De Kern	19	15	17	51